

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 60.2.9 дэх заалт нэмсүгэй:

“60.2.9.Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлд заасан гэрээний дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нутгийн захиргааны байгууллагад өгсөн хандив, тусламж.”

2 дугаар зүйл.Төсвийн тухай хуулийн 41 дүгээр зүйлийн 41.4.4 дэх заалтын “, мэргэжлийн хяналт” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2.4 дэх заалт, 60 дугаар зүйлийн 60.11 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Төсвийн тухай хуульд нэмэлт,
өөрчлөлт оруулах тухай
хуулийн төсөл*

Төсвийн тухай хуульд дараах нэмэлт, өөрчлөлт оруулахаар хуулийн төслийг боловсруулан танилцуулж байна. Үүнд:

1. Орон нутагт уул уурхайн үйл ажиллагааг дэмжих, ажлын байр бий болгох, уул уурхайн салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй аж ахуйн нэгжүүдийн орон нутагт өгсөн хандив, тусламжийг бүртгэх, ил тод, нээлттэй болгох зорилгоор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нутгийн захиргааны байгууллагад өгсөн хандив, тусламжийг орон нутгийн хөгжлийн сангийн эх үүсвэр болгох тухай;

2. Мэргэжлийн хяналтын тогтолцоонд бүтцийн өөрчлөлт хийж байгаатай холбогдуулан Төсвийн тухай хуульд заасан санхүүжилтийн түр горим мөрдүүлэхэд нэр зааж дурдагдсан төрийн байгууллагаас “мэргэжлийн хяналт” гэснийг хасах тухай;

3. Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2.4 дэх заалтын дагуу төсвийн байгууллага нь батлагдсан тооноос дутуу орон тоогоор ажилласнаас бий болсон төсвийн үлдэгдлийг төсвийн хэмнэлтэд тооцдоггүй. Энэ нь мөн хуулийн 45.1.5 дахь заалт буюу Төсвийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.2.12, 16 дугаар зүйлийн 16.5.9 дэх хэсэгт заасны дагуу төсвийн байгууллагын зохион байгуулалтын бүтцийг шинэчлэн тогтоосны улмаас орон тоо буурсан бол түүнд ногдох цалин хөлс, бусад урсгал зардлын үлдэгдлийг төсвийн зарлагын хэмнэлтэд тооцно гэснийг хэрэгжүүлэхэд хүндрэл бий болж байна. Ялангуяа гүйцэтгэлийн үр дүнгээр санхүүждэг боловсрол, эрүүл мэндийн салбарын байгууллагуудад энэ хүндрэл үүсэж байгаа юм. Иймд Төсвийн тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2.4 дэх заалтыг хүчингүй болгох тухай;

4. Төсвийн тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.11 дэх хэсэгт заасны дагуу орон нутгийн хөгжлийн сангаас орон нутгийн суурь зарлагад тооцогддог захиргааны байгууллагуудын урсгал зардлыг санхүүжүүлдэг байсныг 2023 оноос зогсоох өөрчлөлтийг 2023 оны төсвийн тухай хуулийн төсөлд тусгасантай холбогдуулан уг хэсгийг хүчингүй болгох тухай хуулийн төслийг боловсруулав.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРЭЭДҮЙН ӨВ САНГИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Ирээдүйн өв сангийн тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай 5³ дугаар зүйл нэмсүгэй:

“5³ дугаар зүйл.Ирээдүйн өв сангийн тухай хуулийн 7.1.2-т заасан Ашигт малтмалын тухай хуулийн 4.1.27-д зааснаас бусад орд ашигласнаас төсөвт төвлөрсөн ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрөөс Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн дагуу Төсвийн тогтворжуулалтын санд хуваарилаад үлдэх хэсгээс Ирээдүйн өв санд хуваарилах хувь 2023 онд 0, 2024 онд 25, 2025 онд 45, 2026 оноос 65 байна.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Ирээдүйн өв сангийн тухай хуулийг дагаж
мөрдөх журмын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай*

Төсөв хооронд оновчтой зохицуулалт хийх, төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийг сайжруулах, төсвийн тогтвортой байдлыг хангах зорилгоор Ирээдүйн өв сангийн тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулав.

Төсөвт төвлөрсөн ашигт малтмалын нөөц ашигласны төлбөрөөс Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн дагуу Төсвийн тогтворжуулалтын санд хуваарилаад үлдэх хэсгийн 65 хувийг Ирээдүйн өв санд төвлөрүүлэх одоогийн заалтыг 2023 онд 0 хувь, 2024 онд 25 хувь, 2025 онд 45 хувь, 2026 оноос эхлэн буцаагаад 65 хувьд хүргэх зохицуулалтыг хуулийн төсөлд тусгасан болно.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар улсын төсвийн орлого нэмэгдэж, шаардлагатай зардлыг санхүүжүүлэх боломж бүрдээд зогсохгүй төсвийн тэнцэл сайжрах, алдагдал буурах боломжтой болно.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай хэсэг нэмсүгэй:

“42.4.Нутгийн захиргааны байгууллага тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчтэй байгуулсан энэ хуулийн 42.1-д заасан гэрээг олон нийтэд нээлттэй, ил тод байлгана.

42.5.Нутгийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтан, байгууллага, иргэн, хуулийн этгээд энэ хуулийн 42.1-д заасан гэрээнд тусгагдаагүй хандив, тусламжийг тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчээс шаардахыг хориглоно.”

2 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 42.1 дэх хэсгийн “ажлын байр нэмэгдүүлэх” гэсний дараа “, хандив, тусламж өгөх” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн дараах хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/43 дугаар зүйлийн 43.1, 43.2 дахь хэсэг:

“43.1.Ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч болон түүний туслан гүйцэтгэгч нь Монгол Улсын иргэдийг ажлын байраар хангах үүрэг хүлээх ба тухайн хуулийн этгээдийн ажиллах хүчний бүрэлдэхүүнд дараах шаардлага тавигдана:

43.1.1.гадаад ажилтны тоо нийт ажилтнуудын 10 хувиас хэтрэхгүй байх;

43.1.2.Монгол ажилтнуудын 5-аас доошгүй хувь нь уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа тухайн сум, дүүргийн иргэд байх.

43.2.Тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нь энэ хуулийн 43.1.1-д зааснаас илүү хэмжээгээр гадаадын иргэдийг авч ажиллуулсан ажлын байр тутамд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 10 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх, 43.1.2-т зааснаас бага хэмжээгээр орон нутгийн иргэдийг авч ажиллуулсан ажлын байр тутамд хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг хоёр дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төлбөрийг сар бүр төлнө.”

2/56 дугаар зүйлийн 56.7 дахь хэсэг:

“56.7.Төрийн захиргааны байгууллага хайгуулын, ашиглалтын болон үүсмэл орд ашиглах тусгай зөвшөөрлийг цуцалсан бол татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад мэдэгдэж өдөр тутмын сонинд нийтэлнэ.”

4 дүгээр зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн

төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.7 дахь хэсэг, 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсэг, 47 дугаар зүйлийн 47.9 дэх хэсэг, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “татварын” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.7 дахь хэсгийн “Засаг дарга, мэргэжлийн хяналтын албанд” гэснийг “Засаг даргад” гэж, 35 дугаар зүйлийн 35.2.3 дахь заалтын “төрийн захиргааны байгууллага болон мэргэжлийн хяналтын албаар” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагаар” гэж, 36 дугаар зүйлийн 36.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын албаны” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын” гэж, 37 дугаар зүйлийн 37.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 39 дүгээр зүйлийн 39.1.7 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын албанд” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагад” гэж, мөн зүйлийн 39.7 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж, 42 дугаар зүйлийн 42.2 дахь хэсгийн “явуулж болно” гэснийг “явуулна” гэж, 45 дугаар зүйлийн 45.1.3 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын албанаас” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагаас” гэж, мөн зүйлийн 45.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж, 47 дугаар зүйлийн 47.11 дэх хэсгийн “хэмжээг мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагаас баталсан маягтын дагуу” гэснийг “хэмжээ” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Ашигт малтмалын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.7 дахь хэсгийн “, мэргэжлийн хяналтын албанд” гэснийг, 49 дүгээр зүйлийн 49.11 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын алба”, “тус тус” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт,
өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл*

Ашигт малтмалын тухай хуулийн 42 дугаар зүйлд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран ажиллах тухай зохицуулсан байдаг. Энэ зүйлд заасны дагуу тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч аж ахуйн нэгжүүд нутгийн захиргааны байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээг байгуулан ажилладаг.

Ашигт малтмалын тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч болон орон нутаг хоорондын хамтын ажиллагааг сайжруулах, иргэдийн оролцоотой, хариуцлагатай уул уурхайг дэмжих зорилгоор тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нутгийн захиргааны байгууллагатай байгуулсан хамтын ажиллагааны гэрээг ил тод, нээлттэй байлгах, тэдний орон нутагт өгөх хандив, тусламжийн талаар зохицуулалтыг тус гэрээнд тусгаж өгөх нь зүйтэй байна.

Түүнчлэн, уул уурхайн үйл ажиллагаанд орон нутгийн иргэдийн оролцоог хангах, тэднийг хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар уул уурхайн үйлдвэрлэлээс орон нутгийн иргэдийн хүртэх өгөөжийг нэмэгдүүлэх боломжтой.

Иймд тусгай зөвшөөрөл эзэмшигчийн нутгийн захиргааны байгууллагатай байгуулсан хамтын ажиллагааны гэрээ, хандив тусламжийг ил тод болгох, уул уурхайн үйл ажиллагаа эрхэлж буй хуулийн этгээдийн Монгол ажиллагсдын таваас доошгүй хувь нь уул уурхайн үйлдвэрлэл явагдаж буй тухайн сум, дүүргийн иргэд байх зохицуулалтыг хийх зорилгоор Ашигт малтмалын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулав.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар орон нутагт хариуцлагатай, ил тод, иргэдийн оролцоотой уул уурхайг хөгжүүлэх, уул уурхайн үйл ажиллагаанд шууд өртөж буй тухайн сум, дүүргийн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг нэмэгдүүлэхэд түлхэц болно.

Түүнчлэн, мэргэжлийн хяналтын чиг үүргийг салбарын яамд, төрийн захиргааны байгууллагад шилжүүлэхтэй холбогдуулан хууль тогтоомжийн уялдааг хангах зорилго бүхий нэмэлт, өөрчлөлтийг тусгав.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨРИЙН АЛБАНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Төрийн албаны тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/57 дугаар зүйлийн 57.17 дахь хэсэг:

“57.17.Захиргааны албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчид орон нутгийн нэмэгдэл олгож болно.”

2/22 дугаар зүйлийн 22.1.6 дахь заалт:

“22.1.6.Энэ хуулийн 46.2.2, 46.2.3-т заасан үндэслэлээр төрийн албанаас чөлөөлөгдөөгүй байх;”

2 дугаар зүйл.Төрийн албаны тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1.6 дахь заалтын дугаарыг “22.1.7” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Төрийн албаны тухай хуульд нэмэлт,
өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл*

Төрийн албаны цалингийн тогтолцоог төрийн албан хаагчийн бүтээмжид суурилсан уян хатан тогтолцоонд шилжүүлж, төрийн захиргааны болон төрийн тусгай албан хаагчдын цалин хөлсний бүтцийг өөрчлөх, цалин хөлсийг шатлалгүй болгох, төрд ажилласан жилийн нэмэгдлийг жил бүр тооцдог болох, хүрсэн үр дүнгийн гүйцэтгэлийн үр дүнгээр цалинг нэмэгдүүлэх зэрэг асуудлыг 2023 оны төсвийн бодлогын хүрээнд тодорхойлсон.

Энэ хүрээнд чадварлаг ажилтныг орон нутагт ажиллах сонирхлыг нэмэгдүүлэх, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөл бололцоог бүрдүүлэхийн тулд орон нутагт ажилладаг төрийн захиргааны албан хаагчийн цалинг 20-100 хүртэл хувиар нэмэгдүүлэх боломжийг бүрдүүлэхээр төлөвлөж байна. Хорь хүртэл хувийн нэмэгдлийг орон нутгийн төсвийн суурь зарлагад тусгах бол үлдэх наа хүртэлх хувийн нэмэгдлийг орон нутаг өөрөө эдийн засаг, орлогын нөхцөл байдлаа харгалзан шийдвэрлэх эрхийг олгоно. Үүнтэй холбогдуулан төрийн захиргааны албан хаагч нарт орон нутгийн нэмэгдэл олгох зохицуулалтыг Төрийн албаны тухай хуулийн 57 дугаар зүйлд нэмж тусгав.

Мөн Төрийн албанаас өндөр насны тэтгэвэрт гарсан боловч үргэлжлүүлэн ажиллаж байгаа 5.1 мянган хүнд жилд 72.9 тэрбум төгрөгийн цалин хөлс, нийгмийн даатгал шимтгэл төлж байна.

Эдгээр хүмүүс төрийн албанаас чөлөөлөгдсөн боловч төрийн албан хаагч гэдэг статустайгаар албан тушаалын үндсэн цалин болон хуульд заасан бүх нэмэгдэл, нэмэгдэл хөлсийг тэтгэврийн хамт нь авч байгаа нь зарчмын хувьд таарахгүй юм. Тиймээс төрийн албанд тавигдах нийтлэг шаардлагад төрийн албан хаах насны дээд хязгаарт хүрч төрийн албанаас чөлөөлөгдөөгүй байх гэсэн шалгуурыг нэмж тусгалаа. Эдгээр хүмүүс шаардлагатай гэвэл төрийн байгууллагад гэрээний үндсэн дээр зөвлөх үйлчилгээ үзүүлж тохирсон хөлсөө авах нь нээлттэй байх болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЖ АХУЙН НЭГЖИЙН ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/15 дугаар зүйлийн 15.5, 15.6 дахь хэсэг:

“15.5. Ашигт малтмал, цацраг идэвхт ашигт малтмал, газрын тосны хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшдэггүй Монгол Улсад байрладаг албан татвар төлөгч гадаад, дотоодын үнэт цаасны анхдагч зах зээлд нийтэд санал болгон нээлттэй арилжаалагдах үнэт цаас гаргасан тохиолдолд үнэт цаас гаргах үйл ажиллагаатай шууд холбогдон гарсан энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасан шаардлага хангах зардлыг 20 хувиар нэмэгдүүлж албан татвар ногдох орлогоос хасаж тооцно.

15.6. Автотээврийн тухай хуулийн 3.1.11-д заасан нийтийн тээврээр нийслэл хот дотор зорчих тасалбар, эсхүл зорчих эрхийг бэлэн мөнгөнөөс бусад хэлбэрээр ажилтандаа олгосон Монгол Улсад байрладаг албан татвар төлөгчийн тухайн тасалбар, зорчих эрх худалдан авсантай холбогдох энэ хуулийн 13 дугаар зүйлд заасан шаардлага хангасан зардлыг 50 хувиар нэмэгдүүлж албан татвар ногдох орлогоос хасаж тооцно.”

2/20 дугаар зүйлийн 20.2.9 дэх заалт:

“20.2.9. программ хангамж боловсруулах, хөгжүүлэх үндсэн үйл ажиллагаа эрхэлдэг Монгол Улсад байрладаг албан татвар төлөгчийн өөрийн үндсэн үйл ажиллагаанд ашиглах программ хангамжийн эрхийн шимтгэл, сервер түрээслэх төлбөртэй холбоотойгоор Монгол Улсад байрладаггүй этгээдэд шилжүүлсэн орлогод 5 хувиар.”

3/21 дүгээр зүйлийн 21.1.15 дахь заалт:

“21.1.15. Хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагааны орлого.”

2 дугаар зүйл. Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2.5 дахь заалтын “өрийн хэрэгсэл,” гэсний дараа “хувьцаа,” гэж, “хүүгийн” гэсний дараа “болон ногдол ашгийн” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.5.4 дэх заалтын “гурван жилийн” гэснийг “таван жилийн” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл

Хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх, үнэт цаасны зах зээл, мэдээллийн технологийн салбарыг хөгжүүлэх, бизнесийн орчныг дэмжих татварын бодлогын хүрээнд Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа. Хуулийн төслийг боловсруулахдаа ирээдүйд төсвийн орлогын шинэ эх үүсвэр бий болгоход чиглэсэн байх зарчмыг баримтлалаа.

Хөрөнгө оруулалтыг дэмжих, хөрөнгийн зах зээлийн таатай орчныг бий болгох бодлогын хүрээнд дараах өөрчлөлтүүдийг хуулийн төсөлд тусгалаа. Үүнд:

- Үнэт цаасны зах зээлд нээлттэй арилжаалагдах ашигт малтмал, цацраг идэвхт ашигт малтмал, газрын тосны хайгуулын болон ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл эзэмшдэггүй компанийн хувьцааны ногдол ашгийн суутган татварыг 5 хувь болгох;
- Хөрөнгө оруулалтын сангийн үйл ажиллагааны орлогыг аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвараас чөлөөлөх;
- Хувьцаагаа анх удаа олон нийтэд санал болгохтой холбоотой зардлыг тодорхой хувиар өсгөж тооцон татварын хөнгөлөлт үзүүлснээр хөрөнгийн зах зээл идэвхжиж, санхүүгийн зах зээлийн төвлөрөл буурах;
- Инновацын тухай хуульд заасан гарааны компанийн дотоодод шинээр үйлдвэрлэсэн инновацын бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээний борлуулалтын орлогод ногдох албан татварыг улсын бүртгэлд бүртгүүлсэн өдрөөс хойш 3 жилийн хугацаанд бүрэн хөнгөлөлт үзүүлж байгааг 5 жил болгож сунгах;
- Программ хангамж боловсруулах, хөгжүүлэх үндсэн үйл ажиллагаа эрхэлдэг аж ахуйн нэгж, байгууллагын өөрийн үндсэн үйл ажиллагаанд ашиглах программ хангамжийн эрхийн шимтгэл, сервер түрээслэх төлбөрийг Монгол Улсад байрладаггүй этгээдэд шилжүүлсэн орлогод ногдуулах албан татварын хувь хэмжээг бууруулах зэрэг болно.

Түүнчлэн, нийтийн тээврээр зорчихыг дэмжих зорилгоор нийтийн тээврээр зорчих эрхийг ажилтандаа олгосон аж ахуй нэгжид татварын дэмжлэг үзүүлэхээр хуулийн төсөлд тусгалаа. Тухайлбал нийтийн тээврээр зорчих тасалбар, эсхүл зорчих эрхийг бэлэн мөнгөнөөс бусад хэлбэрээр ажилчдадаа олгосон аж ахуйн нэгжүүдэд холбогдон гарсан зардлыг 50 хувиар нэмэгдүүлж татвар ногдох орлогоос хасагдуулж тооцно.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар аж ахуйн нэгжүүд үнэт цаасны зах зээлд хувьцаагаа нээлттэй арилжаалах замаар гадаад, дотоодын оруулалтыг татах, мэдээллийн технологийн болон гарааны компаниуд өсөж дэвшихэд татварын таатай орчин бий болох юм.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВЬ ХҮНИЙ ОРЛОГЫН АЛБАН ТАТВАРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 25.7 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“25.7.Суутган төлөгч нь албан татвар төлөгчийн энэ хуулийн 21.1-д заасны дагуу ногдох албан татвар, 23.1-д заасны дагуу эдлэх хөнгөлөлтийг жилийн эцсийн тайлангаар эцэслэн тооцож тайлагнан, холбогдох татварыг төсөвт шилжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“21.1.Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн жилийн орлогыг тодорхойлоход 0-120 сая төгрөгийн албан татвар ногдуулах орлого олсон тохиолдолд 10 хувиар, 120-180 сая төгрөгийн албан татвар ногдуулах орлого олсон тохиолдолд 12 сая төгрөг дээр 120 сая төгрөгөөс дээш давсан орлогод 15 хувиар, 180 сая төгрөгөөс дээш албан татвар ногдуулах орлого олсон тохиолдолд 21 сая төгрөг дээр 180 сая төгрөгөөс дээш давсан орлогод 20 хувиар нэмж тооцон албан татвар ногдуулна.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл*

Хувь хүний орлогын албан татвар ногдуулж буй улс орнуудын дийлэнх нь орлогын хэмжээнээс хамаарсан шаталсан татварын бодлого хэрэгжүүлдэг бол манай улстай ижил шатлалгүй татварын тогтолцоотой 14 улс байна. Түүнчлэн, сүүлийн жилүүдэд Бүгд Найрамдах Латви Улс, Бүгд Найрамдах Литва Улс, Бүгд Найрамдах Чех Улс зэрэг улс орнууд хувь хүний орлогын албан татварын шаталсан тогтолцоонд шилжиж байгаа нь өндөр орлоготой хэсэгт өндөр татвар ногдуулж орлогын тэгш бус байдлыг бууруулахад чиглэсэн тогтолцоонд зарчмын хувьд шилжих нь зүйтэй болохыг харуулж байна.

Иймд Монгол Улсад орлогын тэгш бус байдлыг бууруулах зорилгоор шаталсан татварын тогтолцоог нэвтрүүлэхээр Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа. Хуулийн төсөлд цалин, хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлого болон шууд бус орлогын нийлбэр дүн 0-120 сая төгрөг бол 10 хувиар, 120-180 сая төгрөг бол 12 сая төгрөг дээр 120 сая төгрөгөөс дээш давсан орлогод 15 хувиар, 180 сая төгрөгөөс дээш бол 21 сая төгрөг дээр 180 сая төгрөгөөс дээш давсан орлогод 20 хувиар нэмж тооцон албан татвар ногдуулахаар тусгалаа. Өөрөөр хэлбэл, сарын дундаж орлого нь 10 сая төгрөгөөс давсан тохиолдолд давсан орлогын дүнд 15 хувиар, 15 сая төгрөгөөс давсан тохиолдолд давсан орлогын дүнд 20 хувиар тус тус татвар ногдуулахаар тооцсон болно.

Өнгөрсөн оны хувь хүний орлогын албан татварын нэгтгэсэн тайлангаас харахад цалин ба түүнтэй адилтгах орлого олсон 817,238 иргэнээс 99.9 хувь нь 10 сая төгрөгөөс доош татвар ногдуулах цалингийн орлоготой байгаа тул уг хуулийн өөрчлөлт нийт цалингийн орлого бүхий иргэдийн 0.1 хувьд нөлөөлөхөөр байна.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГААЛИЙН АЛБАН ТАТВАРААС ЧӨЛӨӨЛӨХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 24 болон түүнээс дээш суудалтай, 45 болон түүнээс дээш зорчигчийн багтаамжтай, нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээний зориулалт бүхий шинэ автобусыг импортын барааны гаалийн албан татвараас чөлөөлсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан гаалийн албан татвараас чөлөөлөх автобусны жагсаалтыг "Барааг тодорхойлох, кодлох уялдуулсан систем /БТКУС/"-ийн ангиллын дагуу Монгол Улсын Засгийн газар батална.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийг хүртэлх хугацаанд дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Гаалийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл

Монгол Улсын Их Хурлаас "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, төрийн бүтээмжийг сайжруулах зорилгоор баталсан Шинэ сэргэлтийн бодлогод туссан нийслэл Улаанбаатар хотын автозамын ачаалал, түгжрэлийг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд татварын бодлогын чиглэлээр тодорхой арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна.

Бусад улс орнуудын туршлагаас үзэхэд автозамын түгжрэлийг бууруулахад нийтийн тээврийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх нь зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ байдаг. Нийслэл Улаанбаатар хотын хувьд ч автозамын түгжрэлийн асуудлыг шийдвэрлэхэд нэн тэргүүнд нийтийн тээврийн салбарыг шинэчлэн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх шаардлага юм.

Улаанбаатар хотын Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газраас гаргасан мэдээллээр 2022 оны эхний сарын байдлаар орон нутгийн өмчит болон хувийн хэвшлийн нийт 19 хуулийн этгээд 134 чиглэлд нийтийн тээврийн үйлчилгээ эрхэлж байна. Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газрын бүртгэлд тус компаниудад бүртгэлтэй нийт 1,240 тээврийн хэрэгсэл байгаагаас 2022 оны 02 дугаар сарын байдлаар техникийн бэлэн байдлын хувьд тогтмол 985 тээврийн хэрэгсэл зорчигч тээврийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэж байна. 2022-2023 онд Монгол Улсын хэмжээнд нийт 856 автобус, троллейбус үйлчилгээнээс хасагдахаар байна. Иймд нийтийн тээврийн парк шинэчлэлийг эрчимжүүлж, шинэ автобусны тоог нэмэгдүүлж үйлчилгээнд оруулах нь Улаанбаатар хотын автозамын түгжрэлийг бууруулах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай арга хэмжээ юм.

Иймд нийтийн тээврийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор импортын 24 болон түүнээс дээш суудалтай, 45 болон түүнээс дээш зорчигчийн багтаамжтай, нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээний зориулалт бүхий шинэ автобусыг импортын барааны гаалийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НЭМЭГДСЭН ӨРТГИЙН АЛБАН ТАТВАРААС ЧӨЛӨӨЛӨХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. 24 болон түүнээс дээш суудалтай, 45 болон түүнээс дээш зорчигчийн багтаамжтай, нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээний зориулалт бүхий шинэ автобусыг импортын барааны нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөх барааны жагсаалтыг "Барааг тодорхойлох, кодлох уялдуулсан систем /БТКУС/"-ийн ангиллын дагуу Монгол Улсын Засгийн газар батална.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийг хүртэлх хугацаанд дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас
чөлөөлөх тухай хуулийн төсөл*

Монгол Улсын Их Хурлаас "Алсын хараа-2050" Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлогыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх, төрийн бүтээмжийг сайжруулах зорилгоор баталсан Шинэ сэргэлтийн бодлогод туссан нийслэл Улаанбаатар хотын автозамын ачаалал, түгжрэлийг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд татварын бодлогын чиглэлээр тодорхой арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна.

Бусад улс орнуудын туршлагаас үзэхэд автозамын түгжрэлийг бууруулахад нийтийн тээврийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх нь зайлшгүй авч хэрэгжүүлэх шаардлагатай арга хэмжээ байдаг. Нийслэл Улаанбаатар хотын хувьд ч автозамын түгжрэлийн асуудлыг шийдвэрлэхэд нэн тэргүүнд нийтийн тээврийн салбарыг шинэчлэн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх шаардлага юм.

Улаанбаатар хотын Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газраас гаргасан мэдээллээр 2022 оны эхний сарын байдлаар орон нутгийн өмчит болон хувийн хэвшлийн нийт 19 хуулийн этгээд 134 чиглэлд нийтийн тээврийн үйлчилгээ эрхэлж байна. Нийтийн тээврийн үйлчилгээний газрын бүртгэлд тус компаниудад бүртгэлтэй нийт 1,240 тээврийн хэрэгсэл байгаагаас 2022 оны 02 дугаар сарын байдлаар техникийн бэлэн байдлын хувьд тогтмол 985 тээврийн хэрэгсэл зорчигч тээврийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэж байна. 2022-2023 онд Монгол Улсын хэмжээнд нийт 856 автобус, троллейбус үйлчилгээнээс хасагдахаар байна. Иймд нийтийн тээврийн парк шинэчлэлийг эрчимжүүлж, шинэ автобусны тоог нэмэгдүүлж үйлчилгээнд оруулах нь Улаанбаатар хотын автозамын түгжрэлийг бууруулах цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай арга хэмжээ юм.

Иймд нийтийн тээврийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор импортын 24 болон түүнээс дээш суудалтай, 45 болон түүнээс дээш зорчигчийн багтаамжтай, нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээний зориулалт бүхий шинэ автобусыг импортын барааны нэмэгдсэн өртгийн албан татвараас чөлөөлөх тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Татварын ерөнхий хуулийн 33 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 33.2¹ дэх хэсэг нэмсүгэй:

“33.2¹.Бараа, бүтээгдэхүүн, ашигт малтмалыг үйлдвэрлэл, борлуулалт, импорт, экспортын үе шат бүрээр цахим төлбөрийн баримт, гаалийн мэдүүлэг, гаалийн лабораторийн дүгнэлтэд үндэслэн татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэх ба бүртгэхтэй холбоотой журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Татварын ерөнхий хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төсөл

Дэлхий дахинд үүсээд буй эдийн засгийн нөхцөл байдалтай холбогдуулан улс орнууд татварын ачааллыг аль болох нэмэгдүүлэхгүйгээр татварын бүртгэл, мэдээллийг сайжруулах, эрсдэлийн удирдлагыг оновчтой хэрэгжүүлэх замаар далд эдийн засгийг бууруулж, төсвийн орлогын суурийг нэмэгдүүлэх бодлого баримталж байна.

Засгийн газраас сүүлийн жилүүдэд цахим төлбөрийн баримтын системд үндэслэн импортоор орж ирэх барааг эцсийн хэрэглэгч хүртэл, экспортын барааг хилээр гарах хүртэл борлуулалтын үе шат бүрийг бүртгэлжүүлж гааль, татварын бүртгэл, мэдээллийн санг үүсгэн татвараас зайлсхийх эрсдэлийг бууруулах, татварын үйлчилгээг цахимжуулж хялбаршуулах бодлогыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж байна. Эдгээр арга хэмжээг цаашид улсын хэмжээнд нэг мөр хэрэгжүүлэх зорилгоор Татварын ерөнхий хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулаад байна.

Хуулийн төсөлд бараа, бүтээгдэхүүн, ашигт малтмалыг үйлдвэрлэл, борлуулалт, импорт, экспортын үе шат бүрээр цахим төлбөрийн баримт, гаалийн мэдүүлэг, гаалийн лабораторийн дүгнэлтэд үндэслэн татварын бүртгэл, мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгэх ба бүртгэхтэй холбоотой журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батлахаар тусгалаа.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар далд эдийн засаг буурах, татварын суурийг нэмэгдүүлэх, татварын зайлшгүй, шударга байх зарчмыг хэрэгжүүлэхэд чухал нөлөө үзүүлэх юм.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГААЛИЙН АЛБАН ТАТВАРЫГ ХӨНГӨЛӨХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хүнс, хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд боловсруулах үйлдвэрийн зориулалттай, тухайн үйлдвэрийн үндсэн хөрөнгөөр бүртгэгдэх шинэ тоног төхөөрөмжийг импортын барааны гаалийн албан татвараас 100 хувь хөнгөлсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийн 1 дүгээр зүйлд заасан тоног төхөөрөмжийн жагсаалтыг “Барааг тодорхойлох, кодлох уялдуулсан систем /БТКУС/”-ийн ангиллын дагуу Монгол Улсын Засгийн газар батална.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийн үйлчлэл дуусах хүртэлх хугацаанд импортоор оруулсан гаалийн албан татвараас хөнгөлөгдөх тоног төхөөрөмжид тухайн онд ногдуулан төлсөн гаалийн албан татварыг төсвийн дараагийн жилийн эхний улиралд татвар төлөгчид буцаан олгоно.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2027 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр хүртэл дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Гаалийн албан татварыг
хөнгөлөх тухай хуулийн төсөл*

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчөөс санаачлан боловсруулж Улсын Их Хурлаас 2022 оны 6 дугаар 17-ны өдрийн 36 дугаар тогтоолоор баталсан “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах талаар авах зарим арга хэмжээний тухай тогтоол”-ын хавсралтын 5.6-д хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг стандартын шаардлага хангасан зориулалтын агуулах, зооринд хадгалах, бүртгэлийн нэгдсэн тогтолцоог бий болгох, хатаах, хөлдөөх, нөөшлөх бага, дунд оврын тоног төхөөрөмжийн нийлүүлэлтийг дэмжих, хүнсний сав, баглаа боодлын дотоодын үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэхээр заасан. Энэ хүрээнд хүнс, хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд боловсруулах үйлдвэрийн тоног төхөөрөмжийг гаалийн албан татвараас чөлөөлөх, татвар төлөх хугацааг хойшлуулах замаар татварын дэмжлэг үзүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна.

Түүнчлэн Монгол Улсын Засгийн газраас түүхий эд, бүтээгдэхүүний боловсруулалтын түвшнийг нэг шатаар ахиулж, нэмүү өртөг шингэсэн бүтээгдэхүүний экспортыг нэмэгдүүлэх бодлогыг хөдөө аж ахуйн салбарт хэрэгжүүлж байна. Монгол Улсын нийт экспортын сүүлийн 5 жилийн бүтцээс харахад 91.7 хувь нь нүүрс, зэсийн баяжмал зэрэг түүхий эд, 6.5 хувь нь ноос ноолуур, мах зэрэг хагас боловсруулсан бүтээгдэхүүн, 0.7 хувь нь нэхмэл хувцас, хүнс зэрэг боловсруулсан бүтээгдэхүүн, бусад 1.1 хувь нь тоног төхөөрөмж, төмөрлөг зэрэг ре-экспортын бүтээгдэхүүн байна.

Монгол Улсын хүнсний гол нэрийн 19 бүтээгдэхүүнээс мах, төмс, гурилыг дотоодоос 100 хувь хангаж байгаа бол бусад 13 бүтээгдэхүүн нь импортын хамааралтай байна. Импортын хамаарал бүхий хүнсний бүтээгдэхүүнийг дотоодоос хангах түвшнийг ахиулахад үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмж, технологи шаардлагатай байна. Эдийн засаг, хөгжлийн яамны тооцооллоор хүнсний бүтээгдэхүүний үнийн инфляц 10 хувиар өсөхөд 34.7 мянган иргэн хүнсний анхдагч хэрэгцээгээ хангахад хүндрэлтэй болох эрсдэлтэй байна. Үйлдвэрлэлийн тоног төхөөрөмжийг импортын гаалийн албан татвараас 100 хувь хөнгөлснөөр дотоодод үйлдвэрлэх хүнсний бүтээгдэхүүний нэр төрөл нэмэгдэх, бүтээгдэхүүний өртөг буурах боломжтой юм.

Иймд хүнсний хангамж, аюулгүй байдлыг хангах, түүхий эд, бүтээгдэхүүний боловсруулалтын түвшнийг нэг шатаар ахиулах бодлогын хүрээнд хүнс, хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд боловсруулах үйлдвэрийн зориулалттай, тухайн үйлдвэрийн үндсэн хөрөнгөөр бүртгэгдэх шинэ тоног төхөөрөмжийг импортын барааны гаалийн албан татвараас 2027 он хүртэл 100 хувь хөнгөлөх хуулийн төслийг боловсрууллаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/13 дугаар зүйлийн 13.1.6 дахь заалт:

“13.1.6. хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж.”

2/13 дугаар зүйлийн 13.13 дахь хэсэг:

“13.13.Энэ хуулийн 13.1.6-д заасан хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж олгох журмыг Засгийн газар батална.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Нийгмийн халамжийн тухай
хуульд нэмэлт оруулах тухай*

Олон улсын нөхцөл байдлаас шалтгаалж инфляц өндөр байгаа энэ цаг үед орлогын эрсдэлд ойрхон байгаа болон бага хэрэглээтэй өрхүүдийн орлогын баталгааг сайжруулах шаардлага байсаар байна. Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын цар тахлын үед Монгол Улсын 0-18 хүртэлх насны иргэнд олгож ирсэн хүүхдийн 100 мянган төгрөгийг бууруулахгүйгээр үргэлжлүүлэх, ингэхдээ төсвийн боломждоо тулгуурлан бодит өндөр орлоготой өрхүүд энэ хөтөлбөрт хамрагдахгүй байхыг уриалж, харин хүүхдийн мөнгөөр дамжиж зайлшгүй төсвийн дэмжлэг шаардлагатай байгаа өрхүүдэд илүү чиглүүлэх нь зүйтэй гэж үзсэн болно.

Нэгдсэн Үндэсний Байгууллагын Хүүхдийн Сангаас 2021 онд хийсэн Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын цар тахлын үед нэмэгдүүлсэн хүүхдийн мөнгөний үр нөлөөний судалгаанд хамрагдсан нийт өрхийн 34 хувь хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг бүгдийг болон тодорхой хэсгийг нь хадгалдаг гэсэн бол 67 хувь нь хүүхдийн мөнгийг өрхийн хэрэглээнд зарцуулсан байна. Энэ нь хүүхдийн мөнгөний хэрэгцээ дундаж болон түүнээс бага хэрэглээтэй өрхүүдийн амьжиргаанд илүү шаардлагатай байгааг харуулж байна.

Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгаанаас үзэхэд нийт өрхийн 9 хувь нь өндөр орлоготой байх бөгөөд эдгээр өрхүүд хүүхдийн мөнгөнөөс татгалзсанаар Коронавируст халдвар /КОВИД-19/-ын цар тахлын үед орлого нь буурсан олон өрхүүд энэ хөтөлбөрт хамрагдах боломж нь илүү баталгаажна.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ...дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГЭМТ ХЭРЭГ, ЗӨРЧЛӨӨС УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийн 46.4 дэх хэсгийн “Журамд энэ хуулийн 46.1-д заасан дүрс бичлэгийн техник, хэрэгсэл, зөрчил болон эрүүгийн хэрэг хянан шалгах байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн систем сайжруулах ажилд зарцуулах 20-иос доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний төсвийн багцад төвлөрүүлэн хуваарилж, санхүүжүүлэх асуудлыг тусгана.” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай
хуульд өөрчлөлт оруулах тухай*

Гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх тухай хуульд зөрчилд оногдуулсан торгох шийтгэлийг биелүүлж, төсөвт төвлөрүүлсэн мөнгөн дүнгийн 20-иос доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг дүрс бичлэгийн техник, хэрэгсэл, зөрчил болон эрүүгийн хэрэг хянан шалгах байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн системийг сайжруулах ажилд, 20-иос доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх бусад ажилд зориулан дараагийн жилийн төсөвт тусгаж, санхүүжүүлэхээр зохицуулсан байна.

Хуулийн төсөлд дээрх дүрс бичлэгийн техник, хэрэгсэл, зөрчил болон эрүүгийн хэрэг хянан шалгах байгууллагын мэдээллийн нэгдсэн систем сайжруулах ажилд зарцуулах 20-иос доошгүй хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг хууль зүйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний төсвийн багцад төвлөрүүлэн хуваарилж, санхүүжүүлэх зохицуулалтыг хасахаар тусгалаа.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны .. дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ШҮҮХИЙН ШИЙДВЭР ГҮЙЦЭТГЭХ ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн “2023 оны” гэснийг “2025 оны” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хууль өөрчлөлт оруулах тухай

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлд баривчлах шийтгэл оногдуулсан шүүхийн шийдвэрийг орон нутагт цагдаагийн байгууллага гүйцэтгэж байгааг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрийг хүртэл хугацаанд үе шаттайгаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагад шилжүүлэхээр заасны дагуу Дорнод, Дундговь, Булган, Увс, Орхон аймгуудын баривчлах чиг үүргийг шилжүүлээд байна.

Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллага үйл ажиллагаандаа нийт 312 тусгай болон ар тал хангалтын зориулалттай барилга байгууламж ашиглаж байгаагаас 145 барилга байгууламжийг орчин үеийн нөхцөл шаардлагад тохируулан шинэчлэн барьсан боловч үлдсэн 167 барилга, объект газар хөдлөлтийн чичирхийлэлд тэсвэргүй, модон гадартай, аж ахуйн аргаар баригдсан, шугаман сууринд суулт өгсөн, барилгын хугацаа 70-80 жилийн насжилттай бөгөөд хүн байрлуулах боломжгүй гэсэн мэргэжлийн байгууллагуудын албан шаардлага, акт гарсан тул дээрх хуулийн хугацааг 2025 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдөр байхаар хуулийн төсөлд тусгалаа.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГАЗРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Газрын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/20 дугаар зүйлийн 20.4 дэх хэсэг:

“20.4.Энэ хуулийн 20.2.3-т заасан төлөвлөгөөнд нийслэлээс шилжин суурьших иргэн, аж ахуйн нэгжид олгох газар тухайн жилд нийт олгох газрын 20 хувиас доошгүй байхаар тусгасан байна.”

2/23 дугаар зүйлийн 23.2.24 дэх заалт:

“23.2.24.Газрын тухай хууль тогтоомж, газар зохион байгуулалт, газрын кадастр, төлөв байдал, чанарын хянан баталгааны үйл ажиллагаанд газрын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, улсын байцаагч хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлнэ.”

3/29 дүгээр зүйлийн 29.7, 29.8 дахь хэсэг:

“29.7.Нийслэл хотын хилийн цэсээс гаднах орон нутагт амьдран суух зорилгоор шилжин суурьшиж холбогдох хуульд зааснаар бүртгүүлж хүсэлт гаргасан бол энэ хуулийн 29.1, 29.2-т заасан зориулалт, хэмжээгээр дахин нэг удаа үнэ төлбөргүй газар эзэмшүүлнэ.

29.8.Энэ хуулийн 29.7-д зааснаар дахин үнэ төлбөргүй эзэмшүүлэх газрын байршлыг Засгийн газар тогтооно.”

4/34 дүгээр зүйлийн 34.6.12 дахь заалт:

“34.6.12.Энэ хуулийн 29.7-д заасан зориулалтаар газар эзэмших тохиолдолд эзэмшлийн газрыг бусдад шилжүүлэхгүй байх, тухайн орон нутагт суурьшиж амьдрах нөхцөлийн талаар;”

2 дугаар зүйл. Газрын тухай хуулийн 33 дугаар зүйлийн 33.1.1 дэх заалтын “дагуу” гэсний дараа “ажлын 15 хоногийн дотор” гэж, 34 дүгээр зүйлийн 34.1 дэх хэсгийн “байгууллагатай” гэсний дараа “ажлын 5 хоногийн дотор” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Газрын тухай хуулийн 57 дугаар зүйлийн 57.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтыг хууль тогтоомжийн дагуу эрх олгогдсон байгаль орчны

хяналтын газар” гэснийг “хяналтыг хууль тогтоомжийн дагуу эрх олгогдсон газар, байгаль орчны” гэж өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МОНГОЛ УЛСЫН ИРГЭНД ГАЗАР ӨМЧЛҮҮЛЭХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 19.1.7 дахь заалт нэмсүгэй:

“19.1.7.Газрын тухай хуулийн 29.7-д зааснаар эзэмшиж байгаа газрыг гэрчилгээнд заасан хугацаа дуусгавар болоход үнэгүй өмчилж авах;”

2 дугаар зүйл.Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1.7 дахь заалтын дугаарыг “19.1.8” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай,
Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуульд
нэмэлт оруулах тухай*

Монгол Улсын нийслэл Улаанбаатар хотын төвлөрлийг сааруулах, нийслэлээс орон нутагт амьдран суух зорилгоор шилжин суурьшиж буй этгээдийг дэмжиж нэг удаа газар эзэмших эрх олгох, газар олгох үйл ажиллагааг төрийн байгууллагуудаас цаг хугацаа алдалгүй богино хугацаанд олгох асуудлыг зохицуулах зорилгоор Газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслүүдийг боловсрууллаа.

Газрын тухай хуульд зааснаар аймаг, сум, нийслэл, дүүргийн Засаг дарга нь газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө, түүнд нийцүүлэн боловсруулсан сум, дүүргийн тухайн жилийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний төслийг тухайн шатны иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хуралд өргөн мэдүүлэх бүрэн эрхийг хэрэгжүүлдэг. Хуулийн төсөлд энэхүү төлөвлөгөөнд нийслэлээс шилжин суурьших иргэн, аж ахуйн нэгжид олгох газрын хувь хэмжээ 20 хувиас доошгүй байхаар тусгаж батлуулж байхаар орууллаа. Мөн иргэн, аж ахуйн нэгжээс газар эзэмших зөвшөөрөл хүссэн хүсэлтийн хариу өгөх хугацааг ажлын 15 хоног байхаар тодорхой болгон зааж өгснөөр төрийн байгууллагын үйлчилгээг аливаа хүнд сурталгүйгээр хурдан шуурхай хүртэх боломж бүрдэх юм. Нөгөөтээгүүр, энэхүү зорилгоор газар эзэмших эрх авсан этгээд нь тухайн газартаа тогтвор суурьшилтай амьдрах нөхцөлийг хангахтай холбогдуулан Засаг даргатай байгуулах газар эзэмших гэрээнд үнэгүй эзэмших эрх авсан газрыг бусад этгээдэд шилжүүлэхгүй байх, тухайн орон нутагт тогтвортой суурьшиж амьдрах зэрэг нөхцөлүүдийг тусгахтай холбоотой заалтыг нэмж тусгалаа.

Түүнчлэн, Газрын тухай хуулийн дагуу газар эзэмших эрх 15-60 жил бөгөөд нэг удаа 40 жилээр сунгах боломжтой байна. Нийслэлээс шилжин суурьшиж, тухайн орон нутагт амьдран сууж буй этгээдийн хувьд уг газрыг эзэмших хугацааны эцэст тухайн газрыг үнэгүй өмчлөх эрхтэй байх зохицуулалтыг бий болгохтой холбогдуулан Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуульд үүнтэй холбоотой зохицуулалт нэмж тусган хуулийн төслийг боловсрууллаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэгт доор дурдсан агуулгатай 2 дахь заалт нэмсүгэй:

"2/Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд Эдийн засаг, хөгжлийн сайд:

- үндэсний хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийг улс, салбар хоорондын болон бүс, орон нутгийн хэмжээнд нэгдсэн бодлого, уялдаагаар хангах, зээл, тусламжийн нэгдсэн бодлого;
- макро эдийн засгийн бодлогын судалгаа, төлөвлөлт;
- бүсчилсэн хөгжлийн бодлого;
- орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн бодлого;
- эдийн засгийн болон хөгжлийн тэргүүлэх чиглэл, салбарыг тодорхойлж, салбар, дэд бүтцийн зохистой харьцааг тогтоох, төслүүдийн нэгдсэн бодлого;
- хөрөнгө оруулалтын нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт;
- эдийн засгийн гадаад хамтын ажиллагаа, гадаад, дотоод худалдаа, гадаадын хөрөнгө оруулалтын бодлого, зохицуулалт, бүртгэл;
- хөнгөн, жижиг, дунд, хүнд болон аж үйлдвэрийн нэгдсэн бодлого, төлөвлөлт;
- концесс, төр-хувийн хэвшлийн түншлэлийн асуудал;
- өндөр технологи, үндэсний инновацын тогтолцооны бодлого, төлөвлөлт;
- чөлөөт бүсийн хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт;
- хүн амын өсөлтийг дэмжих, хүний хөгжлийг хангах нэгдсэн бодлого;
- хүн амын нутагшилт, суурьшлын ерөнхий төлөвлөлт."

2 дугаар зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 2 дахь заалтад "-төрийн захиргааны төв байгууллагын шуурхай удирдлага, салбар хоорондын бодлого, зохицуулалтын уялдааг хангах асуудал;" гэж, мөн хэсгийн 3, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18 дахь заалтад "-салбарын мэргэжлийн хяналтын асуудал." гэж тус тус, 16 дахь заалтад "-төрийн үйлчилгээг хүртээмжтэй, нэгдсэн байдлаар хүргэх бодлого, зохицуулалт; -салбарын мэргэжлийн хяналтын асуудал;" гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 2 дахь заалтын "-Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлт" гэснийг "-хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлтэд хяналт тавих асуудал" гэж, мөн хэсгийн 2 дахь заалтын дугаарыг "3" гэж, 3, 4 дэх заалтын дугаарыг "10, 11" гэж, 5, 6, 7 дахь заалтын дугаарыг "7, 8, 9", гэж, 9 дэх заалтын дугаарыг "17" гэж, 10, 11, 12, 13, 14 дэх заалтын дугаарыг "12, 13, 14, 15, 16" гэж, 15,

16, 17, 18 дахь заалтын дугаарыг "18, 19, 20, 21" гэж, 19, 20, 21 дэх заалтын дугаарыг "4, 5, 6" гэж тус тус өөрчилсүгэй.

4 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 1 дэх заалтын “-тодорхой салбарын мэргэжлийн хяналтын асуудал;” гэснийг хассугай.

5 дугаар зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсгийн 8 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцугай.

6 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 1 дүгээр сарын 1-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН БҮРЭЛДЭХҮҮНИЙ
ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Засгийн газрын бүрэлдэхүүний тухай хуулийн 1 дүгээр зүйлийн 7 дахь хэсгийн “Эдийн засаг” гэсний өмнө “Монгол Улсын шадар сайд бөгөөд” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай, Монгол Улсын Засгийн газрын бүрэлдэхүүний тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн танилцуулга

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-ын 6.3-т “Төрийн хяналт, шалгалтын давхардсан тогтолцоог цэгцэлж, төлөвлөгөөт шалгалтыг түр хугацаанд зогсоон, төрийн байгууллагаас шаарддаг тусгай зөвшөөрөл, техникийн нөхцөлийн тоог бууруулна.” гэж, 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого”-ын зорилт 2.5-д 2021-2030 онд “4.Хүнсний сүлжээний бүх үе шатанд бүртгэл, чанарын удирдлага, хяналт, баталгаажуулалтын тогтолцоог бэхжүүлнэ.” гэж, 5.2-т 2021-2030 онд “Хөгжлийн бодлого, чиг үүргийн шинжилгээнд тулгуурласан захиргааны оновчтой, уян хатан, үр дүнтэй, үр ашигтай бүтэц тогтсон байна.” гэж тус тус заасан.

Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас гадна татвар, гааль, цагдаа, оюуны өмч, гадаадын иргэн, харьяат, өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн эрхийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагууд холбогдох салбарын хуулийн дагуу хяналтын чиг үүргийг хэрэгжүүлж байна.

Ийнхүү мэргэжлийн хяналтын чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа байгууллагууд болон улсын байцаагчдын чиг үүргийн давхардлыг арилгах, салбарын бодлого төлөвлөх, гаргах, хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих чиг үүргүүдийн нэгдсэн удирдлага зохион байгуулалтаар хангах, хариуцлагыг тодорхой болгох, бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг сайжруулах, хяналтын үр дүнгээр бодлого, шийдвэр болон түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг сайжруулах зэрэг зорилгоор төрийн хяналтын чиг үүргийг салбарын яам, агентлаг, мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх шаардлага бий болсон.

Иймд мэргэжлийн хяналтын чиг үүргийг төрийн захиргааны төв байгууллага болон захиргааны байгууллагуудыг шилжүүлэхтэй холбогдуулан холбогдох хууль болон Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд үүнтэй холбоотой нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа.

Түүнчлэн, төрийн үйлчилгээг бүтэц, зохион байгуулалтын хувьд илүү оновчтой хэлбэрээр хүргэх зорилгоор Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болох Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Төрийн үйлчилгээний зохицуулалтын газрыг байгуулах нь зүйтэй гэж үзэн Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд холбогдох нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулахаар тусгаж, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд үүнтэй холбоотой нэмэлтийг тусгалаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙТИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН ИЛ ТОД БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/18 дугаар зүйлийн 18.19 дэх хэсэг:

“18.19.Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системээр дамжуулан үзүүлсэн үйлчилгээний төсөвт төвлөрүүлсэн орлогын тавин хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг үндсэн болон дэмжих систем хөгжүүлэх, түүний дэд бүтцийг сайжруулах, хэвийн үйл ажиллагааг хангах зориулалтаар зарцуулна.”

2/32 дугаар зүйлийн 32.1.20 дахь заалт:

“32.1.20. энэ хуулийн 32¹.1-д заасан чиг үүргийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, зөвлөмж, чиглэл өгөх;”

3/32¹ дүгээр зүйл.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага:

“32¹ дүгээр зүйл.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага

32¹.1.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

32¹.1.1.хүн, хуулийн этгээдийн гаргасан үйлчилгээ авах хүсэлтийг хүлээн авах, бүртгэх, шийдвэрлэх, эрх бүхий байгууллагад шилжүүлж шийдвэрлүүлэх, хүн, хуулийн этгээдэд хариу мэдэгдэх ажлыг түргэн, шуурхай зохион байгуулах;

32¹.1.2.төрөөс үзүүлж байгаа үйлчилгээний талаар баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газар болон эрх бүхий бусад байгууллагын шийдвэр, дүрэм, журмыг дагаж мөрдөх, хэрэгжилтийг зохион байгуулах;

32¹.1.3.өөрийн үйл ажиллагаанд дагаж мөрдөх дүрэм, журмыг энэ хууль, бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэн баталж, биелэлтийг хангуулах;

32¹.1.4.төрөөс үзүүлж байгаа үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар хүн, хуулийн этгээдэд зөвлөгөө өгөх, мэдээллээр хангах;

32¹.1.5.төрийн үйлчилгээ хүргэх ажлыг боловсронгуй болгох арга хэмжээг авах, бусад байгууллага, гадаад улсын байгууллагатай хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх;

32¹.1.6.хүн, хуулийн этгээдийн гаргасан үйлчилгээ авах хүсэлтийг хүлээн авах, бүртгэх, шилжүүлэх, хариу мэдэгдэх үүрэг бүхий үндсэн болон бусад системтэй холбогдон ажиллах дэд системийг хөгжүүлэх, тасралтгүй, найдвартай үйл ажиллагааг хангах;

32¹.1.7.орон нутгийн хэмжээнд төрийн үйлчилгээг хүргэх ажлыг үр дүнтэй зохион байгуулах;

32¹.1.8.гадаад улсын туршлагад үндэслэн төрийн үйлчилгээ хүргэх ажилтнуудыг сургах, мэргэшүүлэх, харилцааны соёлыг дээшлүүлэх чиглэлээр сургалт, арга хэмжээг тогтмол зохион байгуулах, үйл ажиллагаанд нь хяналт тавих;

32¹.1.9.хуульд заасан бусад.

32¹.2.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, түүний орон нутаг дахь газар, хэлтэс, тасаг нь суурь мэдээллийн сан хариуцсан төрийн байгууллагаас бусад төрийн байгууллагын энэ хуулийн 32¹.1-д заасан чиг үүргийг хариуцан хэрэгжүүлнэ.

32¹.3.Энэ хуулийн 32¹.2-т заасан байгууллага нь орон нутагт салбар, нэгжгүй төрийн захиргааны болон Улсын Их Хурлаас удирдлага нь томилогддог байгууллагын үйлчилгээг хариуцан хэрэгжүүлнэ.

32¹.4.Цахим хөгжил, харилцаа холбооны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын бүтэц, орон тоог баталж, нийслэл, орон нутаг дахь газар, хэлтэс, тасгийн даргыг томилж, чөлөөлнө.

32¹.5.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын дарга нь тус байгууллагад ажиллах албан хаагчдыг томилж, чөлөөлж, орон нутаг дахь газар, хэлтэс, тасгийн бүтэц, орон тоог батална.

32¹.6.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын нийслэл, орон нутаг дахь газар, хэлтэс, тасгийн дарга нь тус байгууллагад ажиллах албан хаагчдыг томилж, чөлөөлнө.

32¹.7.Энэ хуулийн 32¹.1-д заасан чиг үүргийг хэрэгжүүлэхэд холбогдох төрийн байгууллага, нутгийн өөрөө удирдах байгууллага, бүх шатны Засаг дарга дэмжлэг үзүүлж ажиллана.

32¹.8.Төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, түүний орон нутаг дахь газар, хэлтэс, тасгаас хүн, хуулийн этгээдэд үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагааны журам болон үйлчилгээний жагсаалтыг Засгийн газар батална.

32¹.9.Энэ хуулийн 32¹.1-д заасан зарим чиг үүргийг гэрээний үндсэн дээр бусад этгээдээр гүйцэтгүүлж болно.

2 дугаар зүйл.Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн “32.1.20” гэснийг “32.1.21” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын
тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах
тухай хуулийн төслийн талаар*

Улаанбаатар хотод 6 үйлчилгээний төвд нийслэлийн захиргааны 12 байгууллагын 186 албан хаагч, Засгийн газрын харьяа 8 байгууллагын 19 албан хаагч нийт 205 албан хаагч 448 нэр төрлийн үйлчилгээг, 21 аймгийн төвд Засгийн газрын харьяа байгууллагын орон нутаг дахь салбар, нэгжийн 24 байгууллагын 179 албан хаагч дунджаар 61 төрлийн үйлчилгээг иргэн, хуулийн этгээдэд үзүүлж байна. Энэхүү нэг цэгийн үйлчилгээ нь иргэд олон төрийн байгууллагаар дамжиж үйлчилгээ авахгүй байх давуу талтай хэдий ч аймаг, дүүрэгт нэг төвтэй, тухайн төв нь олон ажилтантай ч бүх үйлчилгээг үзүүлдэггүй, ихэнх тохиолдолд эрэлттэй үйлчилгээ нь дараалал ихтэй, бусад үйлчилгээ нь сул байдаг зэргээс шалтгаалан иргэдээс гомдол, санал ирүүлэх тохиолдлууд олон байна. Түүнчлэн зохион байгуулалтыг аймаг, нийслэлийн Засаг даргын Тамгын газар хариуцаж орон нутгийн төсвөөс санхүүждэг болон босоо тогтолцоотой байгууллага ажилтнаа шууд томилдгоос шалтгаалж нэг цэгээр төрийн үйлчилгээг хүргэж чадахгүй байх, олон цонх дамжих, орон нутагт салбар, нэгжгүй төрийн захиргааны болон Улсын Их Хурлаас удирдлага нь томилогддог байгууллагын үйлчилгээг орон нутагт үзүүлэх боломжгүйгээс нийслэлд ирж үйлчилгээ авах зэрэг хүндрэл, чирэгдэл үүсэж байна.

Иймд төрийн үйлчилгээг илүү оновчтой хүргэх зорилгоор Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Төрийн үйлчилгээний зохицуулалтын газрыг байгуулах нь зүйтэй гэж үзсэн болно. Уг байгууллагыг 174 орон тоотой байхаар тооцсон ба төрийн болон орон нутгийн засаг захиргааны байгууллагын зарим бүтэц, орон тоо, урсгал зардлыг тус байгууллагад шилжүүлэхээр тооцсон болно.

2.Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан үндсэн болон дэмжих систем нь үндэсний дата төвд байрладаг бөгөөд тус төв нь эдгээр системийн хэвийн, найдвартай ажиллагаа болон мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангаж ажилладаг. Мөн тус төвд төрийн 136 байгууллагын 482 виртуал сервер, төрийн 77 байгууллагын нийт 519 сервер, тоног төхөөрөмж байрлаж байна. “Үндэсний дата төв” УТҮГ нь өнгөрсөн хугацаанд төрийн үйлчилгээний цахим машины (ТҮЦ машин) үйлчилгээний шимтгэлээс урсгал зардлын тодорхой хувийг бүрдүүлж байсан боловч төрийн үйлчилгээний нэгдсэн систем “e-Mongolia” үйлчилгээ үзүүлж эхэлснээс хойш үйлчилгээний тоо хэмжээ, орлого тогтмол буурч байна. Нөгөө талаас тус төвд байрлаж буй сервер, системүүдийн тоо жил бүр нэмэгдэж байгаа бөгөөд зөвхөн лицензийн нэг жилийн төлбөр 5,081 сая төгрөг төлөхөөр байна.

Иймд системийн урсгал зардлыг санхүүжүүлж, өсөн нэмэгдэх хэрэгцээг тогтвортой хангах зорилгоор төрийн үйлчилгээний нэгдсэн системээр дамжуулан үзүүлсэн үйлчилгээний төсөвт төвлөрүүлсэн орлогын тавин хувьтай тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг үндсэн болон дэмжих системийг хөгжүүлэх, түүний дэд бүтцийг сайжруулах, хэвийн үйл ажиллагааг хангах чиглэлээр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээнд зориулан дараагийн жилийн төсөвт тусгаж, санхүүжүүлж байхаар хуулийн төсөлд тусгасан болно.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАСАГЛАЛ ДАХЬ
ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилго

1.1.Энэ хуулийн зорилго нь захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хууль ёсыг сахиулах, сахилга, хариуцлагыг дээшлүүлэх, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг хянах, Засгийн газраас харьяа байгууллага, албан тушаалтанд хяналт тавих тогтолцоог бүрдүүлэхэд оршино.

2 дугаар зүйл.Гүйцэтгэх засаглал дахь хяналтын хууль тогтоомж

2.1.Гүйцэтгэх засаглал дахь хяналтын хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль², Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хууль³, Төрийн албаны тухай хууль⁴, Захиргааны ерөнхий хууль⁵, Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг хянан шийдвэрлэх тухай хууль⁶, энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Хуулийн үйлчлэх хүрээ

3.1.Энэ хууль яам, Засгийн газрын агентлаг, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга, тэдгээрийн албан тушаалтан /цаашид “байгууллага, албан тушаалтан” гэх/, улсын төсөвт үйлдвэрийн газар, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг зохицуулна.

3.2.Энэ хууль дараах харилцаанд үйлчлэхгүй:

3.2.1.Улсын Их Хурлаас удирдлагыг нь томилдог, Улсын Их Хуралд ажлаа хариуцан тайлагнадаг байгууллагаас бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тавих хяналтын үйл ажиллагаа;

3.2.2.төрийн захиргааны төв байгууллагаас харьяа байгууллагын үйл ажиллагаанд тавих хяналт;

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 1 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1993 оны 3 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Засгийн газрын агентлагийн эрх зүйн байдлын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2004 оны 16 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2018 оны 5 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁵ Захиргааны ерөнхий хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2015 оны 28 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁶ Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг хянан шийдвэрлэх тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 7 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.2.3.гэмт хэрэг, зөрчлийн хэрэг бүртгэлт, мөрдөн шалгах, шийдвэрлэх, нийгмийн хэв журмыг сахиулах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа, зэвсэгт хүчин, тагнуул, үндэсний аюулгүй байдлыг хамгаалах болон төрийн гадаад бодлогыг шууд хэрэгжүүлэхтэй холбоотой ажиллагаанд тавих хяналт.

3.3.Батлан хамгаалах болон гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, цагдаа, тагнуул, хил хамгаалах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх байгууллагын энэ хуулийн 3.2.3-т зааснаас бусад үйл ажиллагаанд энэ хууль үйлчилнэ.

3.4.Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдээс хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэр, Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Засгийн газрын тогтоол, захирамж, хуралдааны тэмдэглэл /цаашид “хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэр” гэх/-ийг хэрэгжүүлэхэд хяналт тавих ажиллагаанд энэ хууль үйлчилнэ.

4 дүгээр зүйл.Хяналтын зарчим

4.1.Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт тавихдаа Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Нэгдүгээр зүйлд зааснаас гадна дараах зарчмыг баримтална:

- 4.1.1.хуульд үндэслэх;
- 4.1.2.үр нөлөөтэй байх;
- 4.1.3.хараат бус байх;
- 4.1.4.бодитой байх;
- 4.1.5.мэдээллээр бүрэн хангагдах;
- 4.1.6.шуурхай байх;
- 4.1.7.тасралтгүй, байнгын байх;
- 4.1.8.ил тод, нээлттэй байх.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ БАЙГУУЛЛАГА, АЛБАН ТУШААЛТНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНД ТАВИХ ХЯНАЛТ

5 дугаар зүйл.Байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд тавих хяналт

5.1.Энэ хуулийн 3.1-д заасан байгууллага, албан тушаалтны дараах үйл ажиллагаанд хяналт тавина:

5.1.1.хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа;

5.1.2.албаны чиг үүргээ хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний биелэлт;

5.1.3.хүн, хуулийн этгээдэд төрийн үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагаа;

5.1.4.дотоод хяналтын үйл ажиллагаа;

5.1.5.ил тод, нээлттэй байдлыг хангах үйл ажиллагаа;

5.1.6.мэдээлэл авах эрхийг хангах үйл ажиллагаа;

5.1.7.байгууллагаас хууль болон гэрээний үндсэн дээр шилжүүлэн авсан төрийн тодорхой чиг үүргийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа;

5.1.8.ёс зүйн зөвлөлийн үйл ажиллагаа;

5.1.9.ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаа.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ ХЯНАЛТ ТАВИХ ЖУРАМ

6 дугаар зүйл.Хяналт тавих

6.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар энэ хуулийн 5.1-д заасан үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, тандалт судалгаа хийх, тайлан, мэдээлэл авах, хяналт шалгалт хийх зэрэг хэлбэрээр хяналт тавина.

6.2.Энэ хуулийн 6.1-д заасан хяналт тавих нийтлэг журмыг Засгийн газар батална.

7 дугаар зүйл.Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх

7.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар байгууллага, албан тушаалтны хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагааг үнэлж дүгнэх ажлыг улсын хэмжээнд нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангаж, биелэлтэд нь хяналт тавьж, мэдээлнэ.

7.2.Хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, тайлан, мэдээлэл ирүүлэх, явц, үр дүнд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх, байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаа, үр дүнг үнэлж дүгнэх журмыг Засгийн газар батална.

7.3.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар хүн, хуулийн этгээдээс байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн байдалд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийнэ.

7.4.Байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаа чанартай, хүртээмжтэй, шуурхай эсэхэд хэрэглэгчийн үнэлгээ авах ажлыг зохион байгуулж дүн шинжилгээ хийнэ.

8 дугаар зүйл.Тандалт судалгаа хийх

8.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд хүн, хуулийн этгээдээс ирүүлсэн өргөдөл, гомдол, мэдээлэл, шүүхийн шийдвэр, энэ хуулийн 3.2.1-д заасан байгууллагын шийдвэр, хэрэглэгчийн үнэлгээний судалгаа зэргийг үндэслэн тандалт судалгаа хийнэ.

9 дүгээр зүйл.Тайлан, мэдээлэл авах

9.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар энэ хуулийн 5.1-д заасан асуудлаар хяналтын чиг үүргээ хэрэгжүүлэхдээ байгууллага, албан тушаалтнаас тайлан, мэдээллийг гаргуулан авна.

10 дугаар зүйл.Хяналт шалгалт хийх

10.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар дараах үндэслэлээр хяналт шалгалт хийнэ:

- 10.1.1.Засгийн газрын шийдвэрээр;
- 10.1.2.Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргаас өгсөн үүргийн дагуу;
- 10.1.3.өөрийн санаачилгаар;
- 10.1.4.өргөдөл, гомдол, мэдээллийн дагуу.

11 дүгээр зүйл.Засгийн газар, Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын өгсөн үүрэг, шийдвэрийн дагуу хяналт шалгалт хийх

11.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар Засгийн газар, Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын өгсөн үүрэг, шийдвэрийн дагуу энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийнэ.

11.2.Ерөнхий хянан шалгагч энэ хуулийн 11.1-д заасны дагуу хийсэн хяналт шалгалтын дүнг Засгийн газар, Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад тухай бүр танилцуулна.

11.3.Засгийн газар, Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын өгсөн үүрэг, шийдвэрийн дагуу улсын төсвийн санхүүжилттэй хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалтын төсөл, арга хэмжээнд гүйцэтгэлийн хяналт шалгалт хийж болно.

12 дугаар зүйл.Өөрийн санаачилгаар хяналт шалгалт хийх

12.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар дараах үндэслэлээр өөрийн санаачилгаар хяналт шалгалт хийнэ:

12.1.1.хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийн үнэлгээ, энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан тандалт судалгааг харгалзан байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд;

12.1.2.энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдийн үйл ажиллагаанд шаардлагатай бусад үндэслэлээр.

13 дугаар зүйл.Өргөдөл, гомдол, мэдээллийн дагуу хяналт шалгалт хийх

13.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын чиг үүрэгт хамаарах асуудлаар хүн, хуулийн этгээдээс гаргасан өргөдөл, гомдлын дагуу хяналт шалгалт хийж болно.

13.2.Энэ хуулийн 13.1-д заасан хяналт шалгалтыг тухайн өргөдөл, гомдолд заасан асуудлын хүрээнд хийнэ.

13.3.Өргөдөл, гомдлын дагуу хийсэн хяналт шалгалтын дүнг өргөдөл, гомдол гаргасан хүн, хуулийн этгээдэд хуульд заасан хэлбэрээр мэдэгдэнэ.

13.4.Өргөдөл, гомдлын дагуу хяналт шалгалт хийх шаардлагагүй гэж үзсэн тохиолдолд энэ тухай, эсхүл, өргөдөл, гомдлыг энэ хуулийн 13.1-д зааснаас бусад хэлбэрээр шийдвэрлэсэн талаар өргөдөл, гомдол гаргасан хүн, хуулийн этгээдэд хариу мэдэгдэнэ.

13.5.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар шаардлагатай гэж үзвэл өөрийн бүрэн эрхэд хамаарах асуудлаарх мэдээлэлд үндэслэн хяналт шалгалт хийж болно.

13.6.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар эрхлэх асуудлын хүрээнд ирсэн өргөдөл, гомдол, мэдээллийн агуулгад дүн шинжилгээ хийж, олон удаа давтагдсан асуудал, гомдлын хүрээнд энэ хуулийн 12.1.1-д заасан хяналт шалгалт хийж болно.

14 дүгээр зүйл.Хяналт шалгалтын талаарх нийтлэг зохицуулалт

14.1.Энэ хуулийн 3.2.1-д заасан байгууллага шийдвэр гаргасан асуудлаар Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар хяналт шалгалт хийхгүй.

14.2.Эрх бүхий байгууллагаас гэмт хэрэгт холбогдуулан шалгаж байгаа асуудлаар хяналт шалгалт хийхгүй.

14.3.Хяналт шалгалт хийх явцад олж мэдсэн гэмт хэргийн шинжтэй үйлдэл, үйл ажиллагаа, мэдээллийг хянан шалгагч зохих журмын дагуу хуулийн байгууллагад мэдээлэх үүрэгтэй.

14.4.Хяналт шалгалтыг явуулахад тусгай мэдлэг, мэргэшил шаардлагатай бол хөндлөнгийн шинжээч томилох, мэргэжилтэн, төрийн болон бусад байгууллагын төлөөллөөс бүрдсэн ажлын хэсэг байгуулж болно.

14.5.Энэ хуулийн 14.4.-т заасан ажлын хэсэгт захиргааны байгууллагын төлөөллийг оролцуулахдаа Захиргааны ерөнхий хуулийн 10 дугаар зүйлийг баримталж болно.

15 дугаар зүйл.Хяналт шалгалтын мөрөөр авах арга хэмжээ

15.1.Хяналт шалгалтын дүнг үндэслэн ахлах хянан шалгагч, ерөнхий хянан шалгагчийн мэдэгдэл, албан шаардлагыг энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд хүргүүлнэ.

15.2.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын бүрэн эрхэд хамаарах асуудлаар урьдчилан мэдэгдэх асуудлаар болон болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх талаар энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдэд мэдэгдэл хүргүүлнэ.

15.3.Хяналт шалгалтаар илэрсэн зөрчил дутагдлыг таслан зогсоох, зөрчил дутагдал үүсэхэд хүргэсэн нөхцөл, үр дагаврыг арилгуулах зорилгоор зөрчил дутагдал гаргасан этгээд болон түүнийг томилох эрх бүхий этгээдэд, эсхүл дээд шатны байгууллагад албан шаардлага хүргүүлнэ.

15.4.Албан шаардлага авсан энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээд тухайн зөрчил дутагдлыг тогтоосон хугацаанд арилгаж, энэ талаар хянан шалгагчид мэдэгдэнэ.

15.5.Хянан шалгагч энэ хуулийн 15.3-т заасан зөрчил дутагдлыг арилгасан эсэхэд гүйцэтгэлийн шалгалт хийнэ.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ ХЯНАЛТ ТАВИХ БАЙГУУЛЛАГА, АЛБАН ТУШААЛТАН, ТҮҮНИЙ ЧИГ ҮҮРЭГ

16 дугаар зүйл.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар

16.1.Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын эрхлэх асуудлын хүрээнд энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдийн хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилт, үйл ажиллагаанд хяналт тавих чиг үүрэг бүхий хяналт хэрэгжүүлэх төрийн захиргааны байгууллага ажиллана.

16.2.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газарт Ерөнхий хянан шалгагч, ахлах хянан шалгагч, хянан шалгагч, бусад албан хаагч ажиллана.

16.3.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын дарга нь Ерөнхий хянан шалгагч бөгөөд Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дэд дарга байна.

16.4.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын даргаар Төрийн албаны тухай хуулийн 23.2.1-д заасан шаардлагыг хангасан иргэнийг Засгийн газар томилж, чөлөөлнө.

16.5.Ахлах хянан шалгагч, хянан шалгагчийг Ерөнхий хянан шалгагч томилж, чөлөөлнө.

16.6.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын албан тушаал нь Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын албан тушаалын ангилал, зэрэглэлд хамаарна.

17 дугаар зүйл.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын чиг үүрэг

17.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

17.1.1.хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хянан шалгах;

17.1.2.албаны чиг үүргээ хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг хянан шалгах;

17.1.3.эрхэлсэн асуудлын хүрээнд өргөдөл, гомдол, мэдээлэл хүлээн авч шийдвэрлэх, шаардлагатай бол өргөдөл, гомдол, мэдээллийн дагуу хяналт шалгалт явуулах;

17.1.4.хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг зохион байгуулах, тайлан, мэдээлэл ирүүлэх, явц, үр дүнд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийх,

байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаа, үр дүнг үнэлж дүгнэх ажлыг зохион байгуулах, Засгийн газарт танилцуулах;

17.1.5.байгууллагын хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний тогтолцоо, хүний нөөцийн чадавхыг сайжруулах асуудлыг нэгдсэн удирдлага, зохицуулалтаар хангах, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөө өгөх, дэмжлэг үзүүлэх;

17.1.6.байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, үйл ажиллагааг сайжруулах асуудлаар санал гаргах;

17.1.7.энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хийсэн талаарх дүнг Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад танилцуулах;

17.1.8.албан тушаалтны мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлэх, ёс зүйн болон бусад зөрчил дутагдал, ашиг сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх сургалтад хамруулах, эсхүл эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд энэ талаар санал, албан шаардлага хүргүүлж, биелэлтийг шаардах;

17.1.9.хяналт шалгалтын дүнг үндэслэн холбогдох албан тушаалтанд сахилгын шийтгэл ногдуулах саналыг эрх бүхий этгээдэд хүргүүлэх;

17.1.10.хяналт шалгалтын дүн, тайлан, судалгаа болон өөрийн үйл ажиллагаанд хамаарах хуулиар нууцад хамааруулснаас бусад мэдээллийг олон нийт танилцах боломжтой, хүртээмжтэй байдлаар мэдээлж байх;

17.1.11.байгууллага, албан тушаалтны дотоод хяналтын нэгж, ажилтныг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

17.1.12.байгууллага, албан тушаалтанд ирүүлсэн өргөдөл, гомдол шийдвэрлэх ажиллагааны хэрэгжилтэд хяналт тавих;

17.1.13.хуульд заасан бусад чиг үүрэг.

18 дугаар зүйл.Өргөдөл, гомдлыг хүлээн авах, шийдвэрлэх

18.1.Хүн, хуулийн этгээдийн энэ хуулийн 5.1-д заасан асуудлаар бичгээр болон бусад хэлбэр, цахим шуудангаар, эсхүл Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах төвөөр дамжуулан гаргасан өргөдөл, гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэнэ.

18.2.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын дэргэд өргөдөл, гомдол, мэдээллийг шуурхай дуудлагын утсаар, бичгээр, цахимаар, биечлэн болон бусад боломжит хэлбэрээр хүлээн авах, шийдвэрлэлтэд хяналт тавих Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах төв ажиллана.

18.3.Засгийн газрын иргэд, олон нийттэй харилцах төв ирсэн өргөдөл, гомдол, мэдээллийг тухай бүр холбогдох байгууллага, албан тушаалтанд шилжүүлж, шийдвэрлэлтэд хяналт тавьж, өргөдөл гаргагчид холбогдох мэдээллийг энэ хуулийн 18.2-т заасан хэлбэрээр өгч ажиллана.

18.4.Энэ хуулийн 18.3-т заасан өргөдөл, гомдолд эрх бүхий байгууллага хуульд заасан хугацаанд шийдвэрлэж, хариу өгөөгүй бол өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх, хариуг зохих журмын дагуу өгөх талаар ахлах хянан шалгагчийн албан шаардлагыг холбогдох байгууллагад хүргүүлнэ.

18.5.Энэ хуулийн 18.1-д заасан өргөдөл, гомдлыг хянан шийдвэрлэхтэй холбогдсон бусад харилцааг хуулиар зохицуулна.

18.6.Өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн талаарх тайлан, мэдээлэл гаргах, хүргүүлэх журмыг Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын дарга батална.

19 дүгээр зүйл.Засгийн газарт танилцуулга, мэдээлэл хүргүүлэх

19.1.Ерөнхий хянан шалгагч хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа явуулсан талаарх мэдээллийг энэ хуулийн 6.2-т заасан журмаар тогтоосон хугацаанд Ерөнхий сайд, Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад танилцуулна.

19.2.Байгууллага, албан тушаалтны өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн байдлыг хуульд заасан хугацаанд нэгтгэн Засгийн газрын хуралдаанд мэдээлнэ.

19.3.Энэ хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан тандалт судалгааны тайланг тухай бүр Монгол Улсын сайд-Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргад танилцуулна.

19.4.Энэ хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүнг энэ хуулийн 7.2-т заасан журмаар тогтоосон хугацаанд Засгийн газрын хуралдаанаар хэлэлцүүлнэ.

20 дугаар зүйл.Хянан шалгагчийн эрх, үүрэг

20.1.Хянан шалгагч дараах эрхтэй:

20.1.1.шаардлагатай баримт бичиг, мэдээллийг гаргуулан авах, хуульд заасан журмын дагуу танилцах;

20.1.2.хяналт шалгалтад хамааралтай объектод саадгүй нэвтрэх;

20.1.3.хяналт шалгалтад шаардлагатай цахим болон бусад мэдээллийн санд нэвтрэх, танилцах, мэдээлэл авах.

20.2.Хянан шалгагч дараах үүрэгтэй:

20.2.1.хяналт шалгалтыг удирдамжийн дагуу бүрэн гүйцэд хийх;

20.2.2.албаны чиг үүргээ хэрэгжүүлэх явцад олж авсан мэдээллийг хувийн зорилгоор ашиглахгүй байх;

20.2.3.хуульд өөрөөр заагаагүй бол төрийн болон албаны нууц, хүний эмзэг мэдээллийг задруулахгүй байх;

20.2.4.хяналт шалгалтын дүнг эцэслэн гарахаас өмнө бусдад задруулахгүй байх;

20.2.5.хяналт шалгалтын дүнгийн талаар тайлан гаргаж, дээд шатны хянан шалгагчид танилцуулах;

20.2.6.байгууллага, албан тушаалтны өдөр тутмын үйл ажиллагаанд саад учруулахгүй байх;

20.2.7.хуульд заасан бусад.

20.3.Ахлах хянан шалгагч энэ хуулийн 20.1, 20.2-т зааснаас гадна дараах эрх, үүрэгтэй:

20.3.1.хяналт шалгалтын удирдамж батлах;

20.3.2.хяналт шалгалтын дүнг үндэслэн байгууллага, албан тушаалтанд мэдэгдэл, албан шаардлага хүргүүлэх;

20.3.3.хянан шалгагчийг мэргэжил, арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах.

20.4.Ерөнхий хянан шалгагч энэ хуулийн 20.3-т зааснаас гадна дараах эрх, үүрэгтэй:

20.4.1.хяналт шалгалтыг төлөвлөх;

20.4.2.энэ хуулийн 14.4-т заасан шинжээч томилох, ажлын хэсгийг байгуулах;

20.4.3.мэдэгдэл, албан шаардлага, удирдамж, хяналт шалгалтын дүнгийн танилцуулга, тайлангийн загварыг батлах;

20.4.4.бусад.

21 дүгээр зүйл.Ажиллах нөхцөл, баталгаа

21.1.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын албан хаагч Төрийн албаны тухай хуульд заасан төрийн албан хаагчийн ажиллах нөхцөл, баталгаагаар хангагдана.

21.2.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын үйл ажиллагааг хараат бусаар хэрэгжүүлэх эдийн засгийн баталгааг төр хангана.

ТАВДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

22 дугаар зүйл.Байгууллага, албан тушаалтны үүрэг

22.1.Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээд дараах үүрэгтэй:

22.1.1.хяналт шалгалтад шаардлагатай баримт бичиг, мэдээллийг тогтоосон хугацаанд, үнэн зөв, бүрэн гаргаж өгөх;

22.1.2.хуульд өөрөөр заагаагүй бол үйл ажиллагаандаа ашиглаж байгаа систем, цахим мэдээллийн санд нэвтрэх, мэдээлэл авах боломжоор хангах, системд нэвтрэх эрхийг хяналт шалгалтын хугацаанд үүсгэж өгөх;

22.1.3.хяналт шалгалттай холбоотой асуудлаар тайлбар гаргах, хариулт өгөх;

22.1.4.хяналт шалгалтын хугацаанд хянан шалгагчийг ажиллах нөхцөл боломжоор хангах.

23 дугаар зүйл.Хариуцлага

23.1.Энэ хуулийг зөрчсөн албан тушаалтанд Төрийн албаны тухай, Хөдөлмөрийн тухай хуульд⁷ заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

23.2.Энэ хуулийн 22.1-д заасан хариуцлагыг хүлээлгэсэн нь холбогдох хуулиар хүлээлгэх хариуцлага, нөхөн төлбөрөөс чөлөөлөх үндэслэл болохгүй.

24 дүгээр зүйл.Хууль хүчин төгөлдөр болох

24.1.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

⁷ Хөдөлмөрийн тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2021 оны 31 дугаарт нийтлэгдсэн.

ТАНИЛЦУУЛГА

Гүйцэтгэх засаглал дахь хяналтын тухай
Хуулийн төслийн танилцуулга

Монгол Улсын Үндсэн хуулийн Дөчин нэгдүгээр зүйлийн 1-д “Ерөнхий сайд Засгийн газрыг удирдаж, төрийн хууль биелүүлэх ажлыг Улсын Их Хурлын өмнө хариуцна”, Гучин наймдугаар зүйлийн 2-т “Засгийн газар... Үндсэн хууль, бусад хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангана” гэж зааж, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд Хуулийн биелэлтийг зохион байгуулж, хангах талаархи Засгийн газрын бүрэн эрхийг хуульчилсан. Уг зүйлд Засгийн газар төрийн захиргааны төв болон нутгийн захиргааны байгууллагын шийдвэр хууль тогтоомжид нийцэж буй эсэхэд хяналт тавих, хууль тогтоомж, Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Засгийн газрын шийдвэрийн биелэлтийг төрийн захиргааны төв болон нутгийн захиргааны байгууллага, улсын үйлдвэрийн газар, байгууллага, төрийн өмчийн оролцоотой аж ахуйн нэгжид хянан шалгах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлэхээр заасан.

Мөн Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 3-т “захиргааны хяналт, удирдлагын хүрээн дэх хяналт шалгалтыг улсын хэмжээнд зохион байгуулна” гэж, 7-д “Аймаг, нийслэлийн Засаг даргаас бүрэн эрхээ хэрэгжүүлж байгаа байдлыг хянан шалгаж, нэгдсэн удирдлагаар хангана.” гэж захиргааны байгууллагаас хуулийн биелэлт, бодлого, шийдвэрийг хэрэгжүүлж байгаа байдал болон үйл ажилагаанд хяналт тавих, шалгах Засгийн газрын бүрэн эрхийг тодорхойлсон байдаг.

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор баталсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-ын 6.2-т “Засгийн газрын зохион байгуулалтад цогц шинжилгээ хийж, үнэлэлт, дүгнэлт өгч, оновчтой бүтцийг тогтооно”, 6.4-т “Төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн үр ашиг, засаглалыг сайжруулж, олон нийтийн шууд хяналтад оруулах ажлыг зохион байгуулна.” гэж, мөн Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “”Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого”-ын зорилт 5.2-ийн хүрээнд 2021-2030 онд “Хөгжлийн бодлого, чиг үүргийн шинжилгээнд тулгуурласан захиргааны оновчтой, уян хатан, үр дүнтэй, үр ашигтай бүтэц тогтсон байна.”, зорилт 5.4-ийн хүрээнд 2021-2030 онд “Төрийн албанд ёс зүй, сахилга хариуцлагын оновчтой тогтолцоо бүрдэж, ёс зүйтэй төрийн алба төлөвшинө.”, зорилт 5.5-ийн хүрээнд **2021-2030 онд** “Хүний эрхийг хангасан бодлого, хууль тогтоомж боловсруулах, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих үндэсний тогтолцоо бэхжиж, үр нөлөө дээшилнэ” гэсэн бодлого, хүрэх үр дүнг тодорхойлсон байна.

Иймд дээр дурдсан бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зорилт, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зорилгоор захиргааны оновчтой, үр ашигтай, өндөр бүтээмжтэй, төрийн албаны ёс зүй, сахилга, хариуцлагатай оновчтой тогтолцоо бүрдүүлэх, хүний эрхийг хангасан бодлого, хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт тавих, төрийн өмчит аж ахуйн нэгжүүдийн үйл ажиллагаанд үр ашиг, засаглалыг сайжруулах, хяналтын илт тод тогтолцоо бүрдүүлэх бодлогын хүрээнд Засгийн газраас Үндсэн хууль, бусад хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж хангах үндсэн үүрэг, бүрэн эрхээ хэрэгжүүлэх эрх зүйн орчныг

боловсронгуй болгох, Засгийн газрын дотоод хяналт шалгалтын тогтолцоог бүрдүүлэх шаардлага зүй ёсоор гарч байна.

Хүчин төгөлдөр үйлчилж байгаа хууль тогтоомжийн хүрээнд Үндсэн хууль, бусад хуулийн биелэлтийг улс даяар зохион байгуулж, хангах Засгийн газрын бүрэн эрх нь хуулийн хэрэгжилтийн хяналт шинжилгээний тайланг авч үнэлгээ хийх, байгууллагын гүйцэтгэлийн тайланг дүгнэх зэргээр хэрэгжиж, Засгийн газрын харьяа байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд тухайн байгууллага бүрийн доторх дотоод хяналтын нэгж хяналт тавьж байгаа нь хангалттай үр нөлөөтэй, хөндлөнгийн, хараат бус байж чадахгүй байна.

Өөрөөр хэлбэл, хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэрийг яам, агентлагаас хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаа, захиргааны байгууллага, албан тушаалтанд чиг үүргээ хэрэгжүүлж байгаа байдалд болон иргэнд төрийн үйлчилгээг үзүүлэх үйл ажиллагаа, Засаг даргын нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд төрийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд Ерөнхий сайд, Засгийн газар хяналт тавих чиг үүргээ хэрэгжүүлэх зохион байгуулалтын тогтолцоо хангалттай биш байгаа нь хуулийн хэрэгжилт хангалтгүй байх, төрийн байгууллага албан тушаалтны хариуцлага сулрах, улмаар иргэдийн төрд итгэх итгэл буурах зэрэг сөрөг үр дагаварыг бий болгож байна. Иймд эдгээр асуудлыг шийдвэрлэх хүрээнд Гүйцэтгэх засаглал дахь хяналтын тухай хуулийн төсөл боловсрууллаа.

Энэ хуулийн зорилго нь гүйцэтгэх эрх мэдлийн байгууллага, тэдгээрийн удирдах болон гүйцэтгэх албан тушаалтны үйл ажиллагаанд хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах, хууль ёсыг сахиулах, сахилга, хариуцлагыг дээшлүүлэх, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, Засгийн газраас харьяа байгууллага, албан тушаалтанд хяналт тавих тогтолцоог бүрдүүлэх замаар Монгол Улсын хууль тогтоомж бүрэн хэрэгжих, иргэний эрх, эрх чөлөө баталгаатай хангагдахад оршино.

Энэ хуулийн төсөл дараахь нийтлэг асуудлыг хамаарч, зохицуулахаар тусгав:

1/Яам, агентлаг, аймаг, нийслэлийн Засаг даргаас хууль тогтоомж, бодлого, шийдвэр хэрэгжүүлэх, албаны чиг үүргээ үйл ажиллагаанд Засгийн газрын хяналтыг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой асуудлыг зохицуулна. Улсын төсөвт үйлдвэрийн газар болон, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн үйл ажиллагаанд энэ хуульд заасан хүрээнд хяналт шалгалт хийнэ.

2/Энэ хууль дараахь харилцаанд хамаарахгүй:

-Улсын Их Хурлаас удирдлагыг нь томилдог, Улсын Их Хуралд ажлаа хариуцан тайлагнадаг байгууллагаас төрийн захиргааны байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тавих хяналтын үйл ажиллагаа;

-төрийн захиргааны төв байгууллагаас харьяа байгууллагын үйл ажиллагаанд тавих хяналт;

-гэмт хэрэг, зөрчлийн хэрэг бүртгэлт, мөрдөн шалгах, шийдвэрлэх, нийгмийн хэв журмыг сахиулах, шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаа, зэвсэгт хүчин, тагнуул, үндэсний аюулгүй байдлыг хамгаалах болон төрийн гадаад

бодлогыг шууд хэрэгжүүлэхтэй холбоотой ажиллагаанд тавих хяналт. Эдгээр чиг үүргийг хэрэгжүүлдэг байгууллагын бусад үйл ажиллагаанд хамаарна.

3/Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын харьяанд ажиллах Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар уг чиг үүргийг хэрэгжүүлэх бөгөөд хяналт шалгалт, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ, тандан судалгаа хийх, тайлан мэдээлэл авах зэрэг хэлбэрээр тавина.

4/Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газрын болон хянан шалгагчийн эрх, үүрэг, үйл ажиллагаанд хориглох зүйл, шийдвэр, шалгуулагч байгууллагын нийтлэг үүрэг, хяналт шалгалтын дүнг мэдээлэх, танилцуулахтай холбоотой асуудал зохицуулсан.

5/Засгийн газрын Иргэд, олон нийттэй харилцах төвийн үйл ажиллагааг Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, эрхлэх асуудлын хүрээнд ирсэн өргөдөл, гомдол шийдвэрлэх, төрийн захиргааны байгууллагын өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн байдалд дүн шинжилгээ хийх, өргөдөл гомдлын мөрөөр хяналт шалгалт явуулахтай холбоотой асуудлыг энэ хуулиар зохицуулахаар тусгалаа.

Хууль батлагдснаар гүйцэтгэх эрх мэдлийн хүрээнд хяналтын тогтолцоо бэхжиж, Ерөнхий сайд өөрийн харьяа байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах, захиргааны байгууллагын үйл ажиллагаанд хууль ёсыг сахиулах, сахилга, хариуцлагыг дээшлүүлж, хүний эрхийг хангах, бүтээмж, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, төрийн үйлчилгээг сайжруулах, авлига, ашиг, сонирхлын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэхэд эерэг ач холбогдолтой.

Төрийн албаны хариуцлага нэмэгдэж, хууль тогтоомж бүрэн хэрэгжих, Монгол Улсын Үндсэн хуульд заасан төрийн үйл ажиллагааны зарчим хангагдах нөхцөл бүрдэнэ.

Энэхүү хуулийн төсөл Монгол Улсын Үндсэн хуульд нийцэх бөгөөд хуулийн төсөлтэй холбогдуулан Төрийн хэмнэлтийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай, Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч батлах тухай Улсын Их Хурлын тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай хууль тогтоомжийн төслийг боловсруулна.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨРИЙН ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн “төв байгууллага” гэсний дараа “, Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх байгууллага” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5.15 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨРИЙН ХЯНАЛТ ШАЛГАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг, заалт нэмсүгэй:

1/5 дугаар зүйлийн 5.19 дэх хэсэг:

“5.19.Хяналт шалгалт хийх, хяналт шалгалтын төлөвлөгөө, эрсдэлийн шалгуур үзүүлэлт, хяналтын хуудас боловсруулах, батлах, эрсдэлийн ангилалд хамааруулахтай холбогдсон нийтлэг журам, аргачлалыг Засгийн газар батална.”

2/5³ дугаар зүйл:

“5³ дугаар зүйл.Урьдчилан сэргийлэх

5³.1.Урьдчилсан сэргийлэх хяналт шалгалтыг хүний амь нас, эрүүл мэнд, нийтийн болон орчны аюулгүй байдалд учирч болзошгүй эрсдэл, хууль бус үйлдлээс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан зогсоох зорилгоор хийнэ.

5³.2.Урьдчилан сэргийлэх хяналт шалгалтыг тухайн асуудлыг хариуцсан хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий хэд хэдэн байгууллага хамтран гүйцэтгэж болно.”

3/8 дугаар зүйлийн 8.1.3 дахь заалт:

“8.1.3.Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 27.1-д заасны дагуу хяналт шалгалтын чиг үүргийг гүйцэтгэх.”

2 дугаар зүйл.Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн “төлөвлөгөөт бус,” гэсний дараа “урьдчилан сэргийлэх,” гэж, 5.2 дахь хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 10.12.5 дахь заалтын “төлөвлөгөөт бус” гэсний дараа “, урьдчилан сэргийлэх” гэж, 5⁴ дүгээр зүйлийн 5⁴.2 дахь хэсгийн “шалгуур, үзүүлэлтийг” гэсний дараа “тухайн салбарын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний саналыг үндэслэн” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн дараах зүйл, хэсэг, заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйлийн 3.3 дахь хэсэг:

“3.3.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол хяналт шалгалт хийхтэй холбогдсон харилцааг энэ хуулиар зохицуулна.”

2/5¹ дүгээр зүйлийн 5^{1.1} дэх хэсэг:

“5^{1.1}.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий төрийн захиргааны төв байгууллага эрсдэлийн үнэлгээг харгалзан дараа жилд хийх хяналт шалгалтын төлөвлөгөөг Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газарт ирүүлнэ.

5^{1.2}.Засгийн газар энэ хуулийн 5^{1.1}-д заасан төлөвлөгөөг өмнөх жилийн 12 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор батална.”

3/9 дүгээр зүйл:

“9 дүгээр зүйл.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын бүрэн эрх

9.1.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

9.1.1.хуульд заасны дагуу хууль тогтоомж, нийтээр дагаж мөрдөх эрх зүйн акт, техникийн зохицуулалт, стандартын биелэлтэд хяналт тавих;

9.1.2.хяналт шалгалтын бүртгэл, мэдээллийг нэгдсэн санд хөтлөх;

9.1.3.хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх доод шатны нэгж, улсын байцаагчийг мэргэжил, арга зүйн удирдлагаар хангах;

9.1.4.хяналт шалгалтын мэргэшсэн ажилтан бэлтгэх, давтан сургах, тэдний ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах ажлыг зохион байгуулах;

9.1.5.хууль тогтоомж, нийтээр дагаж мөрдөх эрх зүйн акт, техникийн зохицуулалт, стандарт, тэдгээрийг үндэслэн төрийн эрх бүхий байгууллагаас нийтээр дагаж мөрдөхөөр тогтоосон журмыг хэрэгжүүлж байгаа байдлыг судлан нэгтгэж, холбогдох хууль тогтоомж, шийдвэрийг боловсронгуй болгох саналаа төрийн захиргааны төв байгууллагад хүргүүлэх;

9.1.6.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

9.2.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий төрийн захиргааны төв байгууллага энэ хуулийн 9.1-д зааснаас гадна дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

9.2.1.хяналт шалгалт явуулахтай холбогдсон журам, заавар, маягт, аргачлал, техникийн ерөнхий шаардлага, хяналтын хуудсыг хууль тогтоомж болон энэ хуулийн 5.19-д заасан нийтлэг журамд нийцүүлэн батлах;

9.2.2.эрхэлсэн асуудлын хүрээнд хамаарах хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага, улсын байцаагчийг мэргэжил, арга зүй, зохион байгуулалтын удирдлагаар хангах;

9.2.3.хяналт шалгалтын мэргэшсэн ажилтан бэлтгэх, давтан сургах, тэдний ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах ажлыг зохион байгуулах;

9.2.4.хууль тогтоомж, нийтээр дагаж мөрдөх эрх зүйн акт, техникийн зохицуулалт, стандарт, тэдгээрийг үндэслэн төрийн эрх бүхий байгууллагаас

нийтээр дагаж мөрдөхөөр тогтоосон журмыг хэрэгжүүлж байгаа байдлыг судлан нэгтгэж, холбогдох хууль тогтоомж, шийдвэрийг боловсронгуй болгох саналаа холбогдох байгууллагад хүргүүлж, жилд нэг удаа Засгийн газарт танилцуулах;

9.2.5.шаардлагатай бол хуульд заасны дагуу хууль тогтоомж, нийтээр дагаж мөрдөх эрх зүйн акт, техникийн зохицуулалт, стандартын биелэлтэд хяналт тавих;

9.2.6.хууль тогтоомжид заасан бусад бүрэн эрх.

9.3.Энэ хуулийн 9.2.1-д заасан журам, заавар, хяналт шалгалтын үйл ажиллагаатай холбогдсон хууль тогтоомж болон эрх зүйн бусад актын жагсаалт олон нийтэд нээлттэй, хүртээмжтэй байна.

9.4.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий төрийн захиргааны төв байгууллагын хяналт шалгалтын чиг үүргийг эрхлэх асуудлынх нь хүрээнд хамаарах төрийн захиргааны болон мэргэжлийн байгууллагад шилжүүлж болно.

9.5.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага улсын болон орон нутгийн төсөвт орлого оруулах чиг үүргийг хүлээхгүй.”

4/10 дугаар зүйлийн 10.4, 10.5, 10.6, 10.7 дахь хэсэг:

“10.4.Хяналт шалгалтыг салбарын улсын ерөнхий байцаагч, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч хэрэгжүүлнэ.

10.5. Салбарын улсын ерөнхий байцаагч, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчийн эрхийг эрхлэх асуудлынх нь хүрээнд тухайн салбарын хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх чиг үүрэг хамаарч байгаа Засгийн газрын гишүүн Засгийн газраас баталсан журмын дагуу олгож, цуцална.

10.6.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий төрийн захиргааны төв байгууллагад хяналт шалгалтын чиг үүргийг хэрэгжүүлэх зохион байгуулалтын нэгжийн дарга, төрийн захиргааны байгууллагад тухайн байгууллагын дарга нь салбарын улсын ерөнхий байцаагч байна.

10.7.Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагад улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагч ажиллана.”

5/14 дүгээр зүйлийн 14.2 дахь хэсэг:

“14.2.Улсын байцаагч, улсын ахлах байцаагчийн шийдвэртэй холбогдсон гомдлыг дээд шатны улсын байцаагч хуульд заасан хугацаанд шийдвэрлэнэ. Хэрэв гомдол гаргагч уг шийдвэрийг эс зөвшөөрвөл гомдлоо шүүхэд гаргаж болно.”

4 дүгээр зүйл.Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “төрийн захиргааны байгууллагын хяналт шалгалт /цаашид “мэргэжлийн хяналт” гэх/” гэснийг “хуульд заасан эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтны хяналт шалгалт” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийн “Хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага /цаашид “хяналт шалгалтын байгууллага” гэх/” гэснийг “Хуулиар хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх эрх олгосон

байгууллага /цаашид “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэх/” гэж, 5.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын болон” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага,” гэж, 5.18 дахь хэсгийн “хяналт шалгалтын байгууллагын эрх бүхий албан тушаалтанд болон мэргэжлийн хяналтын төв байгууллагын дэргэдэх Ёс зүйн хороонд” гэснийг “эрх бүхий байгууллага, албан тушаалтанд” гэж, 5⁴ дүгээр зүйлийн 5^{4.2} дахь хэсгийн “5^{4.1}-д” гэснийг “5^{5.1}-д” гэж, мөн зүйлийн 5^{4.3} дахь хэсгийн “5^{4.2}-т” гэснийг “5^{5.2}-т” гэж, “мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн хяналтын чиглэл бүрээр” гэснийг “тухайн салбарын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэж, 5⁵ дугаар зүйлийн 5^{5.2} дахь хэсгийн “5^{5.1}-д” гэснийг “5^{6.1}-д” гэж, 5⁵ дугаар зүйлийн 5^{5.3} дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Үндэсний лавлагаа лабораторийн” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 10 дугаар зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 10.9 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын улсын” гэснийг “Улсын” гэж, 10.10 дахь хэсгийн “захиргааны тухайн хяналтын” гэснийг “холбогдох” гэж, 10.12 дахь хэсгийн “Улсын” гэснийг “Салбарын улсын” гэж, 5¹ дүгээр зүйлийн 5^{1.2}, 5^{1.3}, 5^{1.4} дэх хэсгийн дугаарыг “5^{1.3}, 5^{1.4}, 5^{1.5}” гэж, 5³, 5⁴, 5⁵ дугаар зүйлийн дугаарыг “5⁴, 5⁵, 5⁶” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын байгууллага,” гэснийг, 10 дугаар зүйлийн 10.13 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг, 11 дүгээр зүйлийн 11.1.4 дэх заалтын “байгаль орчны мэргэжлийн хяналтын” гэснийг тус тус хассугай.

6 дугаар зүйл. Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1, 10.2, 10.3, 10.11 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

7 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 28 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн “Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар хамтарч” гэснийг “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэж, 54 дүгээр зүйлийн 5 дахь хэсгийн “улсын байцаагчид мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “улсын байцаагч” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АГААРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Агаарын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УСНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Усны тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын алба,” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОГ ХАЯГДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хог хаягдлын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн “улсын мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.5 дахь хэсгийн “эрх бүхий мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага, улсын” гэж, 31 дүгээр зүйлийн 31.4 дэх хэсэг, 37 дугаар зүйлийн 37.6 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХОВОРДСОН АМЬТАН, УРГАМАЛ, ТЭДГЭЭРИЙН ГАРАЛТАЙ
ЭД ЗҮЙЛИЙН ГАДААД ХУДАЛДААГ ЗОХИЦУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналт хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага,” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТҮГЭЭМЭЛ ТАРХАЦТАЙ АШИГТ МАЛТМАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “байгууллага, мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “асуудал эрхэлсэн” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.2.3 дахь заалтын “болон мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.2 дахь хэсэг, 37 дугаар зүйлийн 37.6 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 34 дүгээр зүйлийн 34.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын газарт” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагад” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Түгээмэл тархацтай ашигт малтмалын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.8 дахь хэсэг, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “байгууллага, мэргэжлийн хяналтын” гэснийг, 19 дүгээр зүйлийн 19.7 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын байгууллага,” гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГАЗРЫН ТОСНЫ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.3.5 дахь заалт, 11 дүгээр зүйлийн 11.2.4 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “холбогдох хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “газрын тосны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Газрын тосны бүтээгдэхүүний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.3 дахь хэсгийн “, мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГОЛ, МӨРНИЙ УРСАЦ БҮРЭЛДЭХ ЭХ, УСНЫ САН БҮХИЙ ГАЗРЫН ХАМГААЛАЛТЫН БҮС, ОЙН САН БҮХИЙ ГАЗАРТ АШИГТ МАЛТМАЛ ХАЙХ, АШИГЛАХЫГ ХОРИГЛОХ ТУХАЙ ХУУЛИЙГ ДАГАЖ МӨРДӨХ ЖУРМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Гол, мөрний урсац бүрэлдэх эх, усны сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ойн сан бүхий газарт ашигт малтмал хайх, ашиглахыг хориглох тухай хуулийг дагаж мөрдөх журмын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТЭСЭРЧ ДЭЛБЭРЭХ БОДИС, ТЭСЭЛГЭЭНИЙ ХЭРЭГСЛИЙН ЭРГЭЛТЭД
ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын төв” гэснийг, 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг, 14 дүгээр зүйлийн 14.8 дахь хэсэг, 15 дугаар зүйлийн 15.3, 15.5 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.4.2 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.4 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “геологи, уул уурхайн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв” гэж, 23 дугаар зүйлийн 23.1.1 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэснийг “геологи, уул уурхайн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 23.1.3 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, мөн зүйлийн 23.3 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.1 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын төв байгууллагатай хамтран” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ГЕОДЕЗИ, ЗУРАГ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Геодези, зураг зүйн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“8.2. Геодези, зураг зүйн улсын хяналтыг геодези, зураг зүйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага хэрэгжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БАРИЛГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Барилгын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.10 дахь хэсэг, 19 дүгээр зүйлийн 19.2 дахь хэсэг, 40 дүгээр зүйлийн 40.1.2 дахь заалт, 41 дүгээр зүйлийн 41.1, 41.4, 41.5, 41.8, 41.9 дэх хэсэг, 46 дугаар зүйлийн 46.3 дахь хэсэг, 47 дугаар зүйлийн 47.1, 47.2, 47.3 дахь хэсэг, 49 дүгээр зүйлийн 49.1 дэх хэсгийн “улсын хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэснийг, 38 дугаар зүйлийн 38.1.10 дахь заалтын “улсын хяналт хэрэгжүүлэх” гэснийг “асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.8 дахь хэсгийн “улсын хяналт хэрэгжүүлэх байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн барилгын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэж, 49 дүгээр зүйлийн 49.5 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “барилгын” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОРОН СУУЦНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Орон сууцны тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.10 дахь заалт, 15¹ дүгээр зүйлийн 15^{1.2} дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “барилгын хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Барилгын хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.1 дэх хэсгийн “улсын ерөнхий байцаагчид” гэснийг “дээд шатных нь улсын байцаагчид” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХОТ БАЙГУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хот байгуулалтын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 7.1.13 дахь заалт нэмсүгэй:

“7.1.13.хот байгуулалтын талаарх хууль тогтоомж, баримт бичиг, норм, дүрэм, хот, суурин газруудын инженерийн байгууламжийн ашиглалтад Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуульд заасан хяналт шалгалтыг хэрэгжүүлэх.”

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХОТ, СУУРИНЫ УС ХАНГАМЖ, АРИУТГАХ ТАТУУРГЫН
АШИГЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.15 дахь хэсгийн “10.4-г” гэснийг “10.5-д” гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 21 дүгээр зүйлийн 21.1 дэх хэсгийн “холбогдох мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хот, суурины ус хангамж, ариутгах татуургын ашиглалтын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.4.3 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын байгууллагын” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЭРЧИМ ХҮЧНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын болон” гэснийг “эрчим хүчний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага,” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Эрчим хүчний тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**АВТО ЗАМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Авто замын тухай хуулийн 34 дүгээр зүйлийн 34.1 дэх хэсгийн “Төрийн хяналт, шалгалтын тухай хуульд заасны дагуу мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “авто замын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 35 дугаар зүйлийн 35.2 дахь хэсгийн “хууль, хяналтын” гэснийг “эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**АВТОТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн “автотээврийн хяналт, шалгалтын асуудал эрхэлсэн төв байгууллага болон нутгийн захиргааны байгууллагын мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг “автотээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж, 20.4 дэх хэсгийн “хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 3, 4 дэх хэсэгт” гэснийг “хуульд” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Автотээврийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.6, 20.7 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Усан замын тээврийн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“18.1. Усан замын тээврийн болон усан замын тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын аюулгүй байдалд тавих хяналтыг усан замын тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага хэрэгжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл. Усан замын тээврийн тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.3 дахь заалтын “болон улсын мэргэжлийн хяналтын” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨМӨР ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Төмөр замын тээврийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“13.3.Төмөр замын тээврийн салбарын улсын ерөнхий байцаагч, улсын ахлах байцаагч, улсын байцаагчийн эрхийг Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуульд заасны дагуу төмөр замын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүний шийдвэрээр олгоно.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХЭМЖИЛ ЗҮЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хэмжил зүйн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1 дэх хэсгийн “Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан” гэснийг “хэмжил зүйн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СТАНДАРТЧИЛАЛ, ТЕХНИКИЙН ЗОХИЦУУЛАЛТ, ТОХИРЛЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ИТГЭМЖЛЭЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Стандартчилал, техникийн зохицуулалт, тохирлын үнэлгээний итгэмжлэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсгийн “Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн¹ 9 дүгээр зүйлд заасан” гэснийг, 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн “Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлд заасан” гэснийг “холбогдох хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Харилцаа холбооны тухай хуулийн 30 дугаар зүйлийн 30.4 дэх хэсгийн “хуулийн 10.4-т” гэснийг “хуульд” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХҮНСНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хүнсний тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн “хүнсний хяналтыг хэрэгжүүлэх төрийн захиргааны байгууллага /цаашид “хяналтын байгууллага” гэх/” гэснийг “хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хорио цээрийн хяналт шалгалтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХҮНСНИЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫГ ХАНГАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1, 18.3 дахь хэсгийн “Хяналтын” гэснийг “Хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналтын” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БАЯЖУУЛСАН ХҮНСНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Баяжуулсан хүнсний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“11.2.Баяжуулсан хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, худалдаанд тавих хяналтыг хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага хэрэгжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Баяжуулсан хүнсний тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын байгууллага /цаашид “Хяналтын байгууллага” гэх/” гэснийг “хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ОРГАНИК ХҮНСНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Органик хүнсний тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.4 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “тухайн нутаг дэвсгэрт хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.5 дахь хэсгийн “, тухай бүр шинэчлэн мэргэжлийн хяналтын байгууллагад бичгээр мэдэгдэнэ” гэснийг “эрхлэн хөтөлнө” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Органик хүнсний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсэг, 10 дугаар зүйлийн 10.4 дэх хэсгийн “байгууллага болон мэргэжлийн хяналтын” гэснийг, 10.7 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын байгууллага болон” гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НЯЛХ, БАЛЧИР ХҮҮХДИЙН ХҮНСНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Нялх, балчир хүүхдийн хүнсний тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.2 дахь заалтын “хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн” гэснийг “хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.1.1 дэх заалтын “хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэснийг, 18.2 дахь хэсгийн “, хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэснийг “хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХУВИРГАСАН АМЬД ОРГАНИЗМЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн “холбогдох мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг “байгаль орчны болон хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэж, 17.2 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын алба, улсын” гэснийг “Улсын” гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн “улсын мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “гаалийн байгууллага” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.3 дахь хэсгийн “улсын мэргэжлийн хяналтын байгууллага,” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАМХИНЫ ХЯНАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тамхины хяналтын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “улсын мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий холбогдох” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

СОГТУУРУУЛАХ УНДААНЫ ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ, АРХИДАН СОГТУУРАХТАЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсгийн “татвар, мэргэжлийн хяналтын байгууллагын санал,” гэснийг “татварын байгууллагын санал, холбогдох улсын байцаагчийн” гэж, 5.4 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналт” гэснийг “Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Согтууруулах ундааны эргэлтэд хяналт тавих, архидан согтуурахтай тэмцэх тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.1.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МАЛ, АМЬТНЫ ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын төв болон орон нутгийн байгууллага, тэдгээрийн улсын ерөнхий байцаагч, ахлах байцаагч, улсын байцаагч” гэснийг “мал эмнэлгийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МАЛЫН ГЕНЕТИК НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Малын генетик нөөцийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.11 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “малын генетик нөөцийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АМЬТАН, УРГАМАЛ, ТЭДГЭЭРИЙН ГАРАЛТАЙ ТҮҮХИЙ ЭД, БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙГ УЛСЫН ХИЛЭЭР НЭВТРҮҮЛЭХ ҮЕИЙН ХОРИО ЦЭЭРИЙН ХЯНАЛТ, ШАЛГАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.9 дэх заалтын “улсын мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.2 дахь хэсгийн “улсын мэргэжлийн хяналтын байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МАЛ ХУЛГАЙЛАХ ГЭМТ ХЭРЭГТЭЙ ТЭМЦЭХ,
УРЬДЧИЛАН СЭРГИЙЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Мал хулгайлах гэмт хэрэгтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 дэх хэсгийн “болон мэргэжлийн хяналтын”, “хамтран” гэснийг тус тус хассугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УРГАМАЛ ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.4 дэх заалтын “болон мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтыг Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 9.2, 10.1-д заасан мэргэжлийн хяналтын төв болон орон нутгийн байгууллага” гэснийг “хяналтыг ургамал хамгааллын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага, улсын байцаагч” гэж, 15.2 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын улсын ахлах байцаагч” гэснийг “Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.2 дахь заалтын “байгууллага, мэргэжлийн хяналтын төв” гэснийг, Зургадугаар бүлгийн гарчгийн “МЭРГЭЖЛИЙН” гэснийг, 15 дугаар зүйлийн гарчгийн “мэргэжлийн” гэснийг, мөн зүйлийн 15.2 дахь хэсгийн “тавих мэргэжлийн хяналтыг хэрэгжүүлэхдээ” гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл. Ургамал хамгааллын тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

4 дүгээр зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТАРИМАЛ УРГАМЛЫН ҮР, СОРТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Таримал ургамлын үр, сортын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3, 5.4, 5.6 дахь хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 7.1.1 дэх заалт, 28 дугаар зүйлийн 28.2 дахь хэсгийн “хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэснийг “хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.6 дахь хэсгийн “хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагын эрх бүхий” гэснийг, 28 дугаар зүйлийн 28.15 дахь хэсгийн “хяналтын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэснийг “хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН НӨӨЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Улсын нөөцийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.6 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 6 дугаар зүйлийн 6.2 дахь хэсэг, 11 дүгээр зүйлийн 11.1 дэх хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 17.1.4 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг, 17.1.5 дахь заалтын “чанар, стандарт, эрүүл ахуй болон ургамал хорио цээрийн мэргэжлийн хяналтын улсын байцаагчийн” гэснийг “холбогдох төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.17.1 дэх заалтын “эрх бүхий мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 42 дугаар зүйлийн 42.1 дэх хэсгийн “хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 42.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “улсын” гэж, 42.3 дахь хэсгийн “болон мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүд хамтран” гэснийг “асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн гарчгийн “мэргэжлийн” гэснийг, мөн зүйлийн 42.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын,” гэснийг, 44 дүгээр зүйлийн 44.1.1 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг тус тус хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ДААТГАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.6 дахь заалт, 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж, 24 дүгээр зүйлийн 24.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ДАРХЛААЖУУЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Дархлаажуулалтын тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийн “холбогдох эрх бүхий мэргэжлийн хяналтын” гэснийг, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн “эм биобэлдмэл, эмчилгээний чанарын хяналтын улсын алба” гэснийг “эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ДОНОРЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Донорын тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн “, мэргэжлийн хяналтын” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**СОГТУУРУУЛАХ УНДАА ХЭТРҮҮЛЭН ХЭРЭГЛЭСЭН ЭТГЭЭДИЙГ
АЛБАДАН ЭРҮҮЛЖҮҮЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ
ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Согтууруулах ундаа хэтрүүлэн хэрэглэсэн этгээдийг албадан эрүүлжүүлэх тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХИМИЙН ХОРТ БОЛОН АЮУЛТАЙ БОДИСЫН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн “улсын мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг “байгаль орчны асуудал хариуцсан төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЭРҮҮЛ АХУЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.3 дахь хэсэг, 7 дугаар зүйлийн 7.2 дахь хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.2 дахь хэсгийн “холбогдох хяналтын” гэснийг, 17 дугаар зүйлийн 17.1 дэх хэсгийн “хууль, хяналтын” гэснийг “эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Эрүүл ахуйн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1 дэх хэсгийн “хяналт,” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МАНСУУРУУЛАХ ЭМ, СЭТГЭЦЭД НӨЛӨӨТ БОДИСЫН ЭРГЭЛТЭД ХЯНАЛТ ТАВИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 14.2 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“14.2.Байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын түүхий эдийн олборлолт, ургамлын тархацад хяналт тавина.”

2 дугаар зүйл.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын төв” гэснийг, 8 дугаар зүйлийн 8.4 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “эмийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Эмийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн “болон түүхий эдийн олборлолт, ургамлын тархацад” гэснийг хассугай.

4 дүгээр зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛИЙН ХООЛ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.2.5 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын болон” гэснийг “хүнсний асуудал эрхэлсэн Засгийн гишүүн” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх заалтын “энэ хуулийн 10.2.5-д заасан журмын дагуу тухайн шатны Засаг дарга, аймаг, нийслэлийн боловсрол, эрүүл мэндийн газар, хяналт” гэснийг “хүнсний, эрүүл мэндийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, хяналт шалгалт” гэж, мөн зүйлийн 12.3 дахь хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “Энэ хуулийн 12.1.1-д заасан байгууллага, албан тушаалтан” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

БОЛОВСРОЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Боловсролын тухай хуулийн 37 дугаар зүйлийн 37.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“37.1.Боловсролын хяналт шалгалтыг хуульд заасны дагуу Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага хэрэгжүүлнэ.”

2 дугаар зүйл.Боловсролын тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1.1 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын байгууллагын” гэснийг “боловсролын асуудлаар хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага, улсын байцаагчийн” гэж өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МЭРГЭЖЛИЙН БОЛОВСРОЛ, СУРГАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Мэргэжлийн боловсрол, сургалтын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨР, СҮМ ХИЙДИЙН ХАРИЛЦААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Төр, сүм хийдийн харилцааны тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсгийн “ханган, мэргэжлийн” гэснийг “хангаж” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “шинжлэх ухаан, технологийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ШИЛЖИЛТ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Ажиллах хүчний шилжилт хөдөлгөөний тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.8 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын,” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1.2 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“32.1.2.хөдөлмөр эрхлэлтийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨРИЙН АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ, ЭРҮҮЛ АХУЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 32 дугаар зүйлийн 32.1.3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“32.1.3.хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага;”

2 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1.3 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын байгууллагаар” гэснийг “улсын байцаагчаар” гэж, 29 дүгээр зүйлийн 29.5 дахь хэсгийн “хөдөлмөрийн мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “улсын байцаагч” гэж, 33 дугаар зүйлийн 33.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын улсын ерөнхий байцаагчийн эрх олгосон хөдөлмөрийн” гэснийг “Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуульд заасны дагуу” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨДӨЛМӨРИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хуулийн 161 дүгээр зүйлийн 161.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “хөдөлмөрийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Хөдөлмөрийн тухай хуулийн хуулийн 162 дугаар зүйлийн 162.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХӨДӨЛМӨРИЙН ХӨЛСНИЙ ДООД ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээний тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “хөдөлмөрийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХҮН ХУДАЛДААЛАХТАЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.9 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Хөдөлмөрийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

НИЙГМИЙН ХАЛАМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.7 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтыг Төрийн хяналт шалгалтын тухай хуулийн 9.1-д заасан мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “хяналтыг нийгмийн халамжийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Нийгмийн халамжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.8 дахь хэсгийн “, шаардлагатай тохиолдолд энэ хуулийн 24.7-д заасан мэргэжлийн хяналтын байгууллагад хүсэлт гаргах” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХҮҮХЭД ХАРАХ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Хүүхэд харах үйлчилгээний тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хүүхэд, гэр бүлийн хөгжлийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**СОЁЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Соёлын тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “соёлын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 39.2 дахь хэсгийн “Аймаг, дүүргийн мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Соёлын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.3 хэсгийн “цагдаа, хяналтын” гэснийг “цагдаагийн” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**КИНО УРЛАГИЙГ ДЭМЖИХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Кино урлагийг дэмжих тухай хуулийн 23 дугаар зүйлийн 23.1 дэх хэсгийн “болон мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

МУЗЕЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Музейн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “музейн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Музейн тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын байгууллага болон” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ХЭСЭГ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Аялал жуулчлалын тухай хуулийн 22 дугаар зүйлийн 22.1, 22.3, 22.4 дэх хэсгийг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГААЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гаалийн тухай хуулийн 258 дугаар зүйлийн 258.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналт,” гэснийг “холбогдох хяналтын болон” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ӨРСӨЛДӨӨНИЙ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Өрсөлдөөний тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.10 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналт шалгалтын болон” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.35 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “гаалийн” гэж, 32 дугаар зүйлийн гарчгийн “Мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “Гаалийн” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ҮНДЭСНИЙ АЮУЛГҮЙ БАЙДЛЫН ТУХАЙ
ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Үндэсний аюулгүй байдлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.5 дахь заалт, 18 дугаар зүйлийн 18.1.3 дахь заалтыг тус тус хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**БИЕИЙН ТАМИР, СПОРТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Биеийн тамир, спортын хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.1 дэх хэсгийн “, мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг хассугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГЭР БҮЛИЙН ХҮЧИРХИЙЛЭЛТЭЙ ТЭМЦЭХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН
ЗАРИМ ХЭСЭГ ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гэр бүлийн хүчирхийлэлтэй тэмцэх тухай хуулийн 45 дугаар зүйлийн 45.2 дахь хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ОНЦГОЙ АЛБАН ТАТВАРЫН ТЭМДГИЙН ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Онцгой албан татварын тэмдгийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.2 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хүнсний асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТӨРИЙН ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Төрийн тусгай хамгаалалтын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 9 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын байгууллага” гэснийг “Хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ТӨРИЙН ХЭМНЭЛТИЙН ТУХАЙ ХУУЛИЙН ЗАРИМ ЗААЛТ
ХҮЧИНГҮЙ БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.5.15 дахь заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХЭРЭГЛЭГЧИЙН ЭРХИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.1.3 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “холбогдох” гэж, 20 дугаар зүйлийн 20.1 дэх хэсгийн “төрийн болон мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах төрийн захиргааны” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1.9 дэх заалтын “улсын мэргэжлийн” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЧӨЛӨӨТ БҮСИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсэг, 14 дүгээр зүйлийн гарчгийн “мэргэжлийн” гэснийг тус тус хассугай.

2 дугаар зүйл.Чөлөөт бүсийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЦӨМИЙН ЭНЕРГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Цөмийн энергийн тухай хуулийн 11^{1.1} дүгээр зүйлийн гарчиг, мөн зүйлийн 11^{1.1} дэх хэсэг, 12 дугаар зүйлийн 12.1 дэх хэсгийн “Мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “Боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 14 дүгээр зүйлийн 14.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.3 дахь хэсэг, 18 дугаар зүйлийн 18.8 дахь хэсэг, 28 дугаар зүйлийн 28.2.6, 28.2.7, 28.2.8 дахь заалт, 32 дугаар зүйлийн 32.2 дахь хэсэг, 36 дугаар зүйлийн 36.1.5 дахь заалт, 43 дугаар зүйлийн 43.4 дэх хэсэг, 48 дугаар зүйлийн 48.1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны” гэснийг “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж, 19 дүгээр зүйлийн 19.8 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “боловсролын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оныдугаар
сарын-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗӨРЧИЛ ШАЛГАН ШИЙДВЭРЛЭХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.12 дахь заалтын “7.5 дугаар зүйл” гэсний дараа “7.10, 7.11, 7.12, 7.13” гэж нэмсүгэй.

2 дугаар зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.10 дахь заалтын “7.10, 7.11, 7.12, 7.13” гэснийг хассугай.

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хууль хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ЗАР СУРТАЛЧИЛГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Зар сурталчилгааны тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.6 дахь хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын алба” гэснийг “холбогдох хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ХОТ, СУУРИН ГАЗРЫГ ДАХИН ХӨГЖҮҮЛЭХ ТУХАЙ
ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Хот, суурин газрыг дахин хөгжүүлэх тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.8 дахь хэсгийн “холбогдох шатны мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ЗӨРЧЛИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Зөрчлийн тухай хуулийн Арван нэгдүгээр бүлгийн гарчгийн “Мэргэжлийн хяналт” гэснийг “Хяналт шалгалт” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.24 дүгээр зүйлийн 1.3 дахь заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ХӨРС ХАМГААЛАХ, ЦӨЛЖИЛТӨӨС СЭРГИЙЛЭХ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.4.4 дэх заалтын “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “хяналт шалгалт хэрэгжүүлэх эрх бүхий” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2022 оны ... дугаар
сарын ...-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

ТУСГАЙ ХАМГААЛАЛТТАЙ ГАЗАР НУТГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн 42 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийн “мэргэжлийн хяналтын” гэснийг “байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэж өөрчилсүгэй.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Дугаар...

Улаанбаатар
хот

ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ҮНЭТ ЦААС ГАРГАХ ЭРХ ОЛГОХ ТУХАЙ

Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 26 дугаар зүйлийн 26.3, Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын Засгийн газраас 2023 онд гадаад, дотоод үнэт цаас гаргах асуудлыг Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хууль, Өрийн удирдлагын тухай хууль, Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хууль болон Засгийн газрын өрийн удирдлагын 2023-2025 оны стратегийн баримт бичигт нийцүүлэн шийдвэрлэх эрхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т олгосугай.

2.Энэ тогтоолыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Засгийн газрын гадаад, дотоод
үнэт цаасны арилжааны талаар*

Засгийн газрын өрийн удирдлагын 2023-2025 оны стратегийн баримт бичгийн зорилтуудыг үндэслэн "Засгийн газрын үнэт цаас гаргах эрх олгох тухай" Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсрууллаа.

Улсын Их хурлын 2022 оны 05 дугаар сарын 27-ны өдрийн 26 дугаар тогтоолоор батлагдсан Засгийн газрын өрийн удирдлагын 2023-2025 оны стратегийн баримт бичигт тусгасан зорилт 2-т "Засгийн газрын гадаад үнэт цаас төлбөрүүдийг эдийн засаг, төсөвт дарамт учруулахгүйгээр төлж, дахин санхүүжилтийн эрсдэлийг бууруулна" гэж заасан байдаг. Энэхүү зорилтыг хангахаар 2023 оны 05 дугаар сард эргэн төлөх хуваарьтай "Гэрэгэ" бондын төлбөр болох 533.1 сая ам.доллар, 2024 оны 09 дүгээр сард эргэн төлөх хуваарьтай "Хуралдай" бондын төлбөр болох 600.0 сая ам.доллартой тэнцэх хэмжээний хөрөнгийг төсөвт дарамт учруулахгүйгээр өрийн зохицуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхээр төлөвлөөд байна.

Түүнчлэн, дээрх стратегийн баримт бичгийн зорилт 4-т "Засгийн газрын дотоод үнэт цаасны зах зээлийн хөгжлийн дэмжих, үнэт цаасны арилжааг тогтмолжуулна." Гэж заасны дагуу Засгийн газрын дотоод үнэт цаасны анхдагч зах зээл дэх арилжаанд оролцогчдын эрэлтийг нэмэгдүүлэх, хоёрдогч зах зээл дэх үнэт цаасны хөрвөх чадварыг сайжруулах зорилгоор Засгийн газрын дотоод үнэт цаасыг хугацаанаас нь өмнө буцаан худалдан авах, зорилтот зах зээлд чиглэсэн Засгийн газрын дотоод үнэт цаасны арилжааг зохион байгуулах, дэвшилтэт технологи ашигласан систем нэвтрүүлж зах зээлийг хөгжүүлэхээр Засгийн газрын дотоод үнэт цаасыг арилжаалж эхлэхээр төлөвлөөд байна.

Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуулийн хүрээнд 2023 оны төсвийн алдагдлыг санхүүжүүлэх, цаашлаад Засгийн газрын өрийн оновчтой багцын бүтцийг бий болгох, Засгийн газрын санхүүжилтийн хэрэгцээг бага зардлаар, боломжит эрсдэлийн түвшинд байлгах зорилгоор Засгийн газрын дотоод үнэт цаасыг арилжаална.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Дугаар...

Улаанбаатар
хот

**ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨРИЙН БАТАЛГАА ГАРГАХ
ЗӨВШӨӨРӨЛ ОЛГОХ ТУХАЙ**

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1, Өрийн удирдлагын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.2.3 дахь заалтыг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Газрын тосны бүтээгдэхүүний үнийн өсөлт, хомстлоос сэргийлэх, нөөц бүрдүүлэх нөхцөл үүссэн тохиолдолд эх үүсвэрийг татан төвлөрүүлэх зорилгоор 2023 онд багтаан эргэн төлөх нөхцөлтэй хийгдэх зээллэгт Засгийн газрын өрийн баталгаа гаргахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т зөвшөөрсүгэй.

2.Монгол Улсын Хөгжлийн банкны 2023 онд төлөгдөх хуваарьтай гадаад үнэт цаасны эргэн төлөлтийг дахин санхүүжүүлэх зорилгоор хийх зээллэгт шаардлагатай тохиолдолд Засгийн газрын өрийн баталгаа гаргахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т зөвшөөрсүгэй.

3.Энэ тогтоолыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Засгийн газрын өрийн баталгаа
гаргах зөвшөөрлийн талаар*

А. Газрын тосны бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтөөс сэргийлэх талаар

Гол нэр төрлийн зарим бараа, бүтээгдэхүүний үнийн өсөлт, хомстлоос сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.3 дахь заалтад “Төсвийн тогтвортой байдлын тухай хуульд заасан хязгаарын хүрээнд энэ хуульд заасан арга хэмжээг хэрэгжүүлэх зорилгоор Засгийн газрын үнэт цаас, баталгаа гаргах;” гэж заасан бөгөөд ондоо төлөгдөх нөхцөлтэй зээлд баталгаа гаргаснаар тухайн төсвийн жилийн өрийн баталгаа болон өрийн нэмэгдэх дээд хэмжээнд нөлөөлөхгүй болно. Харин энэхүү хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх заалтын дагуу тус хууль нь 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдөр хүчингүй болох тул өрийн баталгаа гаргах зөвшөөрөл олгох тухай Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсрууллаа.

Энэхүү тогтоолын төсөл батлагдсанаар Засгийн газрын баталгаа гаргах замаар гол нэр төрлийн бараа бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтөөс сэргийлэх арга хэмжээг олон улсын нөхцөл байдал, хөрш орнуудын хязгаарлалтын үед түргэн, шуурхай арга хэмжээ авах нөхцөл бүрдэх ач холбогдолтой юм.

Б. Монгол Улсын Хөгжлийн банкны эргэн төлөлтийн талаар

Монгол Улсын Хөгжлийн банкны 30.0 тэрбум иентэй тэнцэх хэмжээний 10 жилийн хугацаатай “Самурай” үнэт цаасыг Япон Улсын зах зээлд Японы хамтын ажиллагааны банкны баталгаатайгаар (JBIC) жилийн 1.52 хувийн хүүтэйгээр арилжаалсан. Хөрөнгө оруулагчидтай хийсэн бонд арилжаалах гэрээний дагуу үйл ажиллагааны зардал, шимтгэлийг хассан дүнгээр “Самурай” бондын эх үүсвэр 24.3 тэрбум иен 2014 оны 01 дүгээр сард Хөгжлийн банкны холбогдох дансанд шилжин орж ирсэн. “Самурай” үнэт цаасны төлөгдөх хугацаа 2023 оны 12 дугаар сард төлөгдөж дуусах хуваарьтай байна.

Түүнчлэн, 2018 оны 10 дугаар сарын 23-ны өдөр олон улсын зах зээлд нээлттэй хэлбэрээр арилжаалсан “Сэргэн мандалт” бондын 500 сая ам.доллартой тэнцэх хэмжээний үндсэн төлбөр 2023 оны 10 дугаар сарын 23-ны өдөр төлөгдөх хуваарьтай байна. Монгол Улсын Хөгжлийн банкны олон улсын зах зээлд гаргасан бондуудын эдгээр төлбөрүүд 2023 оны сүүлээр эргэн төлөгдөхөөр давхцаж байгаа нь тус банкны хувьд дахин санхүүжилтийн эрсдэлийг дагуулж болзошгүй байна. Иймд Монгол Улсын Хөгжлийн банкны зүгээс дээрх гадаад бондуудын эргэн төлөлтийг өөрийн хөрөнгөөр төлж барагдуулах эсхүл дахин санхүүжүүлэх боломжгүй болсон зайлшгүй тохиолдолд Засгийн газрын зүгээс олон улсын зах зээл дэх нөхцөл, байдлыг харгалзан үзэж, өрийн баталгаа гаргах замаар Хөгжлийн банкны дахин санхүүжилтийн эрсдэлээс сэргийлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлэх юм.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Дугаар...

Улаанбаатар
хот

ТОГТООЛЫН ХАВСРАЛТАД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн 07 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-ийн “Эрхлэх асуудлын хүрээ, харьяалал” хэсгийн “Эдийн засаг, хөгжлийн сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд” гэсний өмнө “Монгол Улсын Шадар сайд бөгөөд” гэж, “Монгол Улсын сайд, Засгийн газрын Хэрэг эрхлэх газрын даргын эрхлэх асуудлын хүрээний “Засгийн газрын тохируулагч агентлаг” гэсэн хэсэгт “6.Засгийн газрын хяналт хэрэгжүүлэх газар” гэж, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний “Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг” гэсэн хэсэгт “27.Төрийн үйлчилгээний нэгдсэн газар” гэж тус тус нэмсүгэй.

2.“Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн 07 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-ийн “Засгийн газрын тохируулагч агентлаг” гэсэн хэсгийн “4, 5, 6” гэсэн дугаарыг “3, 4, 5” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

3.“Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвчийг шинэчлэн батлах тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 07 дугаар сарын 07-ны өдрийн 07 дугаар тогтоолын хавсралтаар баталсан “Төрийн захиргааны байгууллагын тогтолцоо, бүтцийн ерөнхий бүдүүвч”-ийн Монгол Улсын Шадар сайдын эрхлэх асуудлын хүрээний “Засгийн газрын тохируулагч агентлаг” гэсэн хэсгийн “3.Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар” гэснийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

4.Энэ тогтоолыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Тогтоолын хавсралтад
нэмэлт, өөрчлөлт оруулах
тухай*

Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-ын 6.3-т “Төрийн хяналт, шалгалтын давхардсан тогтолцоог цэгцэлж, төлөвлөгөөт шалгалтыг түр хугацаанд зогсоон, төрийн байгууллагаас шаарддаг тусгай зөвшөөрөл, техникийн нөхцөлийн тоог бууруулна.” гэж, 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа-2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого”-ын зорилт 2.5-д 2021-2030 онд “4.Хүнсний сүлжээний бүх үе шатанд бүртгэл, чанарын удирдлага, хяналт, баталгаажуулалтын тогтолцоог бэхжүүлнэ.” гэж, 5.2-т 2021-2030 онд “Хөгжлийн бодлого, чиг үүргийн шинжилгээнд тулгуурласан захиргааны оновчтой, уян хатан, үр дүнтэй, үр ашигтай бүтэц тогтсон байна.” гэж тус тус заасан.

Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас гадна татвар, гааль, цагдаа, оюуны өмч, гадаадын иргэн, харьяат, өрсөлдөөн, хэрэглэгчийн эрхийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагууд холбогдох салбарын хуулийн дагуу хяналтын чиг үүргийг хэрэгжүүлж байна.

Ийнхүү мэргэжлийн хяналтын чиг үүргийг хэрэгжүүлж байгаа байгууллагууд болон улсын байцаагчдын чиг үүргийн давхардлыг арилгах, салбарын бодлого төлөвлөх, гаргах, хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавих чиг үүргүүдийн нэгдсэн удирдлага зохион байгуулалтаар хангах, хариуцлагыг тодорхой болгох, бодлого, шийдвэрийн хэрэгжилтийг сайжруулах, хяналтын үр дүнгээр бодлого, шийдвэр болон түүнийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааг сайжруулах зэрэг зорилгоор төрийн хяналтын чиг үүргийг салбарын яам, агентлаг, мэргэжлийн холбоодод шилжүүлэх шаардлага бий болсон.

Иймд мэргэжлийн хяналтын чиг үүргийг төрийн захиргааны төв байгууллага болон захиргааны байгууллагуудыг шилжүүлэхтэй холбогдуулан холбогдох хууль болон Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хуульд үүнтэй холбоотой нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсрууллаа.

Түүнчлэн, төрийн үйлчилгээг бүтэц, зохион байгуулалтын хувьд илүү оновчтой хэлбэрээр хүргэх зорилгоор Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд төрийн үйлчилгээний асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болох Засгийн газрын хэрэгжүүлэгч агентлаг-Төрийн үйлчилгээний зохицуулалтын газрыг байгуулах нь зүйтэй гэж үзэн Нийтийн мэдээллийн ил тод байдлын тухай хуульд холбогдох нэмэлт, өөрчлөлтийг оруулахаар тусгаж, Цахим хөгжил, харилцаа холбооны сайдын эрхлэх асуудлын хүрээнд үүнтэй холбоотой нэмэлтийг тусгалаа.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Дугаар...

Улаанбаатар
хот

ТОГТООЛД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.“Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Монгол Улсын Их Хурлын 2019 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 53 дугаар тогтоолын 1.2 дахь дэд заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“2/Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийн 5.1.1-д заасны дагуу өдрийн хоолны үйлчилгээнд бага ангийн суралцагчдыг 2021-2022 оны хичээлийн жилээс эхлэн, дунд болон ахлах ангийн суралцагчдыг зохих бэлтгэл хангасны үндсэн дээр үе шаттайгаар тус тус хамруулах;”

2.Энэ тогтоолыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Тогтоолд өөрчлөлт оруулах тухай

Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуулийг дагалдан гарсан “Хууль хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын 2019 оны 05 дугаар сарын 30-ны өдрийн 53 дугаар тогтоолын 1.1 дэх дэд заалтын дагуу ерөнхий боловсролын сургуулийн дунд болон ахлах ангийн суралцагчдыг үдийн хоолны үйлчилгээнд хамруулахаар заасан.

2022-2023 оны хичээлийн жилд төрийн өмчийн 597 сургууль нь стандартын шаардлага хангасан хоол үйлдвэрлэлийн байранд үдийн хоолны үйлчилгээг үзүүлж байгаа ч 288 сургуульд тоног төхөөрөмж нэмэлтээр, 36 сургууль иж бүрэн тоног төхөөрөмж шаардлагатай байгаа юм.

Мөн хоолны газаргүй, сургуулийн барилга дахин баригдаж буй гэсэн нөхцөл шалтгаанаас үүдэн 5 аймгийн 11 сургууль, нийслэлийн 17 сургуульд 27094 сурагч үдийн хоолны үйлчилгээнд шилжээгүй, бэлэн бүтээгдэхүүн буюу үдийн цайны үйлчилгээг авч байна.

Иймд суралцагчдад чанартай, эрүүл ахуйн шаардлага хангасан хоол хүнсээр үйлчлэх асуудлыг Ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээний тухай хуульд заасан орчин нөхцөлийг бүрэн бүрдүүлсний дараагаар хэрэгжүүлж эхлэх нь зүйтэй гэж үзэж холбогдох заалтын хэрэгжилтийг бэлтгэл ажил хангах хугацаатай уялдуулан хойшлуулахаар тогтоолын төслийг боловсрууллаа.

---o0o---

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны ... дугаар

Дугаар..

Улаанбаатар

сарын ...-ны өдөр

хот

МОНГОЛ УЛСЫН 2023 ОНЫ ТӨСВИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬ БАТЛАГДСАНТАЙ ХОЛБОГДУУЛАН АВАХ ЗАРИМ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 72 дугаар зүйлийн 72.2 дахь хэсгийг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Монгол Улсын 2024 оны төсвийн төсөлд тусгаж, үе шаттай хэрэгжүүлэх төсөл арга хэмжээний жагсаалтыг хавсралтаар баталсугай.

2.Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хууль батлагдсантай холбогдуулан дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/Улсын Их Хурлын 2021 оны 88 дугаар тогтоолд үндэслэн Барилга, хот байгуулалтын яамнаас баталгаажуулсан барилгын материалын үнийн өсөлтөөс үүдсэн төсөвт өртгийн нэмэгдлээс бусад 2023 оны төсөвт тусгагдаагүй төсөвт өртгийн нэмэгдлийг Төрийн аудитын байгууллагын дүгнэлт, зөвлөмжийг үндэслэн дараа онуудын төсөвт тусган шийдвэрлэх;

2/Энэ тогтоолын хавсралтад тусгагдсан төсөл, арга хэмжээг 2024 оны төсвийн төсөлд тусгах асуудлыг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу судлан, үе шаттай хэрэгжүүлэх;

3/Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”-д туссан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэх болон орон нутгийн барилга байгууламжийн их засвар, урсгал засвар, тоног төхөөрөмж худалдан авахаас бусад шинэ төсөл, арга хэмжээг бүх шатны орон нутгийн төсөв, Засгийн газрын болон орон нутгийн тусгай сан, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийн эх үүсвэрээр 2023 онд хэрэгжүүлэхгүй байх;

4/Монгол Улсын Их Хурлын 2021 оны 106 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Шинэ сэргэлтийн бодлого”, 2020 оны 24 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-т туссан зорилт, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэсэн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний бэлтгэл ажил, зураг төсөв болон техник, эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах ажлыг 2023 онд шуурхай зохион байгуулах;

5/Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангах, төсвийн хөрөнгө оруулалтын сахилга бат, хариуцлага, үр ашгийг сайжруулах зорилгоор төсвийн хөрөнгө оруулалтаар шинээр хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээний зураг төсвийн санхүүжилтийн эх үүсвэр батлагдсан тохиолдолд боловсруулах;

6/Мэргэжлийн хяналтын зарим чиг үүргийг холбогдох яам, агентлагт шилжүүлсэнтэй холбогдуулан төрийн албан хаагчдыг зохих албан тушаалд хуваарилан томилох, бүтцийн өөрчлөлтөөр чөлөөлөгдөх хүнд хуульд заасан тэтгэмж олгох;

7/Төрийн болон төрийн өмчийн оролцоот хуулийн этгээдүүд жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар гарсан цэвэр ашгийн 50 хувь болон төрийн эзэмшилд

хамаарах эздийн өмчийн 1 хувьтай тэнцэх дүнгийн аль өндөр хэмжээгээр ногдол ашиг тооцон хуваарилж төсөвт төвлөрүүлэх арга хэмжээг холбогдох хууль тогтоомжийн хүрээнд авч хэрэгжүүлэхийг чиглэл болгон ажиллах.

3.Энэ тогтоолыг 2023 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

Гарын үсэг

МОНГОЛ УЛСЫН 2024 ОНЫ ТӨСВИЙН ТӨСӨЛД ТУСГАЖ, ҮЕ ШАТТАЙ
ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ЖАГСААЛТ

№	Төсөл, арга хэмжээний нэр, хүчин чадал, байршил	Эх үүсвэр	Хэрэгжүүлж эхлэх хугацаа
1	Дулааны цахилгаан станцын гадна дулааны шугам сүлжээ, 9.8 км /Завхан, Улиастай сум/	Улсын төсөв	2024
2	Хүүхдийн "Дарьганга" зуслангийн гадна шугам сүлжээ /Сүхбаатар, Дарьганга сум/	Улсын төсөв	2024
3	Дулааны станцын өргөтгөлийн гадна шугам сүлжээ, 2 дугаар хэлхээний өргөтгөл /Сүхбаатар, Баруун-Урт сум/	Улсын төсөв	2024
4	Хэрлэн сумын 3, 4-р багийн гэр хорооллын инженерийн шугам сүлжээ /Хэнтий, Хэрлэн сум/	Улсын төсөв	2024
5	Хэрлэн сумын 1,5-р багуудын 2 дугаар хэлхээний дулааны шугам сүлжээ /Хэнтий, Хэрлэн сум/	Улсын төсөв	2024
6	Үйлдвэрлэлийн бүсийн дэд бүтцийг барьж байгуулах /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	Улсын төсөв	2024
7	Баяндалай-Гурвантэс чиглэлийн 80 км хатуу хучилттай авто зам /Өмнөговь, Баяндалай, Гурвантэс сум/	Улсын төсөв	2024
8	Баруун-Урт-Сүхбаатар чиглэлийн 61.9 км хатуу хучилттай авто зам /Сүхбаатар, Баруун-Урт/	Улсын төсөв	2024
9	Ахмадын сувилалын барилга /Өмнөговь, Даланзадгад сум/	Улсын төсөв	2024
10	Бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төвийн эхо аппарат /Өмнөговь, Даланзадгад сум/	Улсын төсөв	2024
11	Өндөрхаан-Улаанбаатар чиглэлийн 68 км хатуу хучилттай авто замын их засвар /Төв, Хэнтий/	Улсын төсөв	2024
12	Бор-Өндөр сумаас Чингис хот хүртэлх 190 км хатуу хучилттай авто зам /Хэнтий/	Улсын төсөв	2024
13	Жаргалтхаан сумаас Дэлгэрхаан сум чиглэлийн 56.1 км хатуу хучилттай авто зам /Хэнтий, Жаргалтхаан, Дэлгэрхаан сум/	Улсын төсөв	2024
14	Хэрлэн голын төмөрбетон гүүр, 265 у/м, авто зам /Хэнтий, Хэрлэн сум/	Улсын төсөв	2024
15	Богд Чигэстэйн голын 290.03 у/м төмөр бетон гүүр /Завхан, Улиастай сум/	Улсын төсөв	2024

ТАНИЛЦУУЛГА

*Монгол Улсын 2023 оны төсвийн тухай хууль
батлагдсантай холбогдуулан авах
зарим арга хэмжээний тухай*

1. Төсвийн хөрөнгө оруулалтын чиглэлээр

Монгол Улсын 2023 оны төсвийн төсөлд тусгахаар Төсвийн Ерөнхийлөн захирагчдаас нийтдээ 897.2 тэрбум төгрөгийн төсөвт өртгийн нэмэгдлийн саналыг ирүүлсэн байна. Энэ нь Улсын Их Хурлын 2021 оны 88 дугаар тогтоолын хүрээнд Барилга, хот байгуулалтын яамнаас баталгаажуулан Сангийн яаманд ирүүлсэн барилгын материалын үнийн өсөлтөд хамаарагдахгүй бөгөөд уг төслүүдийн дийлэнх нь төсөвт анх батлагдахдаа зураг төсөвгүй, газаргүй, бэлтгэл ажил бүрэн хангагдаагүй тусгагдаж байснаас үүдэлтэй байна. Төсөвт өртгийн нэмэгдэл төсвийн ачааллыг бий болгох, төслүүд хугацаандаа хэрэгжихгүй байх, анх төлөвлөснөөс зардлын хэтрэлт үүсгэх эрсдэлийг дагуулдаг тул аудитын байгууллагын дүгнэлтэд үндэслэн шийдвэрлэх зохицуулалтыг тогтоолын төсөлд тусгасан болно.

Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын удирдлага, үр ашигт хийсэн судалгаагаар төслүүд удаашрах, төсөвт өртөг нэмэгдэх шалтгааны дийлэнх хувь нь зураг төсвийг дутуу боловсруулсан, зураг төсөвгүй төсөл, арга хэмжээ төсөвт батлагдсан, зураг төсөвт өөрчлөлт оруулсан зэрэг байна. Түүнчлэн, төсвийн төлөвлөлтийн хууль эрх зүйн баримт бичигт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн зураг төсвийг хэний шийдвэрээр боловсруулах, ямар шаардлага тавих, хэрэгжүүлэх цаглабар, эх үүсвэр зэрэг тодорхойгүйгээс зураг төсөвтэй төсөл төсөвт тусгаж батлуулахын тулд байгууллагууд өр үүсгэх байдлаар зураг төсвийг боловсруулж байна. Зураг төсвийн зардал нь төслийн гэрээний үнийн дүнгийн дунджаар 3.3%-тай тэнцэх хэмжээний зардал бөгөөд үүнийг 2022 оны улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтын батлагдсан нийт санхүүжилтийн хэмжээгээр тооцож үзэхэд 45.9 тэрбум төгрөгийг зураг төсөв боловсруулсан зардалд олгож байна.

Зураг төсвийн санхүүжилтийг олгох зохицуулалтыг Засгийн газрын 2021 оны 160 дугаар тогтоолоор батлагдсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах үйл ажиллагааны журам”-аар хэрэгжүүлдэг бөгөөд зураг төсвийн гэрээнд судалгаа хийж үзэхэд цэцэрлэгийн эрхлэгч, сургуулийн захирал, сумын Засаг дарга гэх мэт бүхий л байгууллагуудын удирдлагууд зураг төсөв боловсруулах гэрээг ямар нэгэн эх үүсвэр батлагдаагүй байхад, тухайн төслийг хэрэгжүүлэх эсэх үр ашиг, шийдвэр тодорхойгүй байхад хэрэгжүүлж байгаа төсвийн хөрөнгө оруулалтын үр ашгийг сулруулах, хөрөнгө оруулалтын бодлого алдагдах, холбогдох хууль журам зөрчигдөх эрсдэлийг дагуулж байна. Түүнчлэн, зураг төсөв боловсруулах үйл ажиллагааны зохицуулалтыг тогтоолын төсөлд тусгаж өгснөөр төсвийн хөрөнгө оруулалтын хэмнэлтийг бий болгоно гэж үзэж байна.

Мөн Монгол Улсын Ерөнхий сайд орон нутагт ажилласны дагуу тухайн аймаг, орон нутагт төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх, тэдгээрийн бэлтгэл ажлыг хангах талаар Засгийн газрын шийдвэр гарсан төсөл, арга хэмжээг 2024 оноос эхлэн үе шаттай хэрэгжүүлэх талаар тогтоолын төсөлд тусгав. Түүнчлэн 2023 оны төсвийн хөрөнгө оруулалтад баримталсан зарчмын хүрээнд дараа онуудад төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төслүүдийн бэлтгэл ажлыг бүрэн хангах, зураг төсвийг боловсруулсны үндсэн дээр төсөвт тусгадаг байх зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх заалтыг тогтоолын төсөлд тусгасан, ингэснээр хөрөнгө оруулалтын төслүүд богино хугацаанд хэрэгжиж ашиглалтад орох, төсвийн хэтрэлт үүсэхгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Төрийн хэмнэлтийн хуулийг хэрэгжүүлж чиг үүргийн давхардлыг арилгах зорилгоор 2023 оноос эхлэн мэргэжлийн хяналтын зарим чиг үүргийг холбогдох яам, агентлагт шилжүүлэх, “Засгийн газрын хяналтыг хэрэгжүүлэх газар”-ыг байгуулах болсонтой. Үүнтэй холбогдуулан Мэргэжлийн хяналтын байгууллагыг татан буулгаж, 1319 албан хаагчийг холбогдох чиглэлийн 14 төсвийн ерөнхийлөн захирагч болон харьяа байгууллагуудад шилжүүлэх, чиг үүрэг давхцаж байгаа 310 албан хаагчийг ажлаас чөлөөлж, 4.8 тэрбум төгрөгийн цалингийн зардал, холбогдох урсгал зардлыг хэмнэхээр төсвийн төсөлд тусгаад байна. Бүтцийн өөрчлөлтийн дээрх зохицуулалтыг хэрэгжүүлэхтэй холбогдуулан төрийн албан хаагчдыг зохих албан тушаалд хуваарилан томилох, бүтцийн өөрчлөлтөөр чөлөөлөгдөх хүнд хуульд заасан тэтгэмж олгох заалтыг төсөлд тусгав.

Төрийн болон төрийн өмчийн оролцоотой дийлэнх хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааны зорилго, чиглэл нь тодорхойгүй, тэдгээрийн үйл ажиллагааг хувийн хэвшил хийх боломжтой, холбогдох салбарын бодлогод ач холбогдолгүй бөгөөд санхүүгийн хувьд үр ашиггүй ажиллаж байна.

Иймд ногдол ашгийн бодлогын шинэчлэлийн хүрээнд олон улсын гэрээ болон тусгайлсан хуулийн дагуу үйл ажиллагаа явуулдаг, ашигтай ажиллах боломжгүй, үнэ тарифыг төрөөс зохицуулдаг төрийн өмчит хуулийн этгээдээс бусад этгээд нь олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн аргачлалын дагуу нэгдсэн зарчмаар ногдол ашиг хуваарилна. Ингэхдээ төрийн өмчит хуулийн этгээд нь жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангаар тодорхойлсон цэвэр ашгийн 50 хувь, эсхүл төрд ногдох эздийн өмчийн 1 хувьтай тэнцэх дүнгийн аль өндөр хэмжээгээр ногдол ашиг хуваарилж төрд эзэмшлийн хувьцаанд хамаарах дүнгээр төсөвт ногдол ашиг төвлөрүүлнэ. Олон улсын жишигт нийцсэн ногдол ашгийн бодлого хэрэгжүүлснээр төрийн өмчит хуулийн этгээд зардлаа хэмнэх, санхүүгийн үр ашгаа нэмэгдүүлэх, оновчтой хөрөнгө оруулалт хийх шийдвэр гаргах хөшүүрэг болж санхүүгийн сахилга бат сайжирна.

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2022 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Дугаар...

Улаанбаатар
хот

ХҮҮХДИЙН МӨНГӨН ТЭТГЭМЖИЙН ТАЛААР АВАХ ЗАРИМ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТУХАЙ

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Өрхийн амьжиргааны түвшинг харгалзан Монгол Улсын 0-18 хүртэлх насны нийт хүүхдийн 91 хувьд хамрагдсан, хүсэлт гаргасан хүүхэд бүрт 100,000 (зуун мянга) төгрөгийн хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг сар бүр олгосугай.

2.Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж олгох үйл ажиллагааг дараах хэлбэрээр зохион байгуулахыг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/өрхийн амьжиргааны түвшинг нарийвчлан тооцохдоо өрхийн мэдээллийн нэгдсэн сан болон төрийн мэдээллийн бусад санг ашиглан бүрдүүлэх;

2/хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг хүүхдийн мөнгөн хуримтлал болон бусад хэлбэрээр хадгалах, хөрөнгө оруулалт хийх боломжийг олгох;

3/хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг согтууруулах ундаа, тамхины хэрэглээнд зарцуулахыг хориглох;

3.Энэ тогтоол гарсантай холбогдуулан "Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийн талаар авах зарим арга хэмжээний тухай" Монгол Улсын Их Хурлын 2019 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдрийн 96 дугаар тогтоолыг хүчингүй болсонд тооцсугай.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

*Хүүхдийн мөнгөний талаар
авах зарим арга хэмжээний тухай*

Ирэх онд Төрийн хэмнэлтийн хуулийн хүрээнд төр өөрөөсөө эхлэн хэмнэлт хийхийг нэн тэргүүний зорилт болгож байгаа бөгөөд хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлснээр урсгал болон хөрөнгө оруулалт, түүнчлэн гадаад зээлийн ашиглалтын зардлыг оруулан тооцвол бид нэг их наяд төгрөгийн хэмнэлтийг бий болгож чадсан байна.

Олон улсын нөхцөл байдлаас шалтгаалж инфляц өндөр байгаа энэ цаг үед орлогын эрсдэлд ойрхон байгаа болон бага хэрэглээтэй өрхүүдийн орлогын баталгааг сайжруулахад дээрх хэмнэлтээс бий болсон эх үүсвэрийг зарцуулах боломж бүрдэж байна.

Монгол Улсын 0-18 хүртэлх насны иргэнд олгох хүүхдийн мөнгийг хүрсэн түвшнээс нь бууруулахгүйгээр үргэлжлүүлэх, ингэхдээ төсвийн боломждоо тааруулан өндөр хэрэглээ бүхий боломжийн амьжиргаатай өрхүүдэд энэ хөтөлбөрт хамрагдахгүй байхыг уриалж, байгаа төсвөө хэмнэлттэй, үр дүнтэй хуваарилах нь зүйтэй гэж үзэж байна.

Үндэсний статистикийн хорооноос гаргасан өрхийн нийгэм, эдийн засгийн судалгаанаас үзэхэд нийт өрхийн 19 хувь нь өндөр хэрэглээтэй өрхүүд байгаа бөгөөд эдгээр өрхүүд хүүхдийн мөнгөнөөс татгалзсанаар ковидын үеэр орлого нь буурсан олон өрхүүд энэ хөтөлбөрт хамрагдах боломж нь нэмэгдэх юм.

Тиймээс хүүхдийн мөнгийг 2023 оны төсвийн жилд 0-18 хүртэлх насны нийт хүүхдийн 91%-д хамаарах хүүхэд бүрт 100.0 мянган төгрөгөөр тооцож олгох, үүнтэй холбогдуулан Засгийн газарт даалгах чиглэлийн төслийг УИХ-ын тогтоолын төсөлд тусгалаа.

Тухайлбал, хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг согтууруулах ундаа, тамхины хэрэглээнд зарцуулах боломжгүй байх зохицуулалт хийх, өрхийн амьжиргааны түвшин тооцох судалгааг өрхийн мэдээллийн нэгдсэн сан болон төрийн мэдээллийн бусад санг ашиглан хийх, хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийн хуримтлал болон бусад хэлбэрээр хадгалах, хөрөнгө оруулалт хийх боломжийг олгох зэрэг асуудлыг тусгасан болно.